De cuatore qui de earum lxxxvii.
reliquijs miraculose obtinuit. lxxxviii.
De conuerso quē una sanctarū uirgi
nū in somptis osculabatur. lxxxix.
De asse equino quod de earū reliquijs
miraculose protectum est. xc.
De puella que ad ymnū Te deū laudā,
chorū psallentiū in celū transferri uidit
De hijs que hermānus abbas xci.
uidit de loco nostro. xcii.
De Rudolpho qui illotis manibus
eum tangere aspernatus est. xciii.
De sū monali que propter defectum
unius pietantie uiriliter consolata est.
De conuerso qui dicendo poterat xcv.
dilectionē diuinitus concessam. xcvi.
De cuatore prophetici spiritus qui
apparuit henrico conuerso. xcvii.
De Rudolpho canonico de aldensele cu
iusdam candidati horas canonicas decanta
uerunt. Hanc quare in octauam dis
tinctionem tractetur de diuersis uisionibus
Capū. j.

Mirari poteris quare distinctionem diuersarū uisionū ad octauam distulerim locum. Nō absq; ratione et causa sacramentum noueris hoc factum. Sicut enim xpūs in euangelio scalam composuit ex octo beatitudinibus, per quam celos conscendere possit omnis xpūanus: ita in hac distinctione scala erigenda est ex totidem ordinibus per quā humane uisiones condescendat celestis exercitus. Duo latera huius scale duo sunt genera uisionū, corporalis scilicet et spiritualis: ita tamen ut per spiritualem omnis uisio intelligatur, in qua solus spiritus operatur. Mo. Que est uisio corporalis? Mo. Cum aliqua domo dei corporaliter uidentur, et per illa aliquid significatur: ut sicut helizeus uidit currus igneos in raptu helye, et ut balthazar articulos manus scribentes in pariete. Hac uisione sepe angeli nec non et animē sanctorū in subiectis corporibus a mortalibus oculis corporeis contemplantur: ut postea dicetur sub exemplis. Mo. Que est uisio spiritualis? Mo. Que fit per imagines sine corporibus ut fieri solet in extasi et in somptis. Sub hac comprehendamus et uisionē intellectualem, licet multū ab ea differat. Quam quidam dicūt esse triplicem, enigmaticā scilicet quam habent uiatores: presentariā quā uidentur ciues: et mediastinā qm̄ habuerunt adam et eua in paradiso. Mo. Quid est uisio intellectualis? Mo. Visio intellectualis siue mentalis est: qm̄ nec corpora nec imagines rerū uidentur, sed in sacrorum substantiis mentis intuitus mentis intuitu dei figitur potentia. In supremo gradu huius scale locemus xpūm, qui deus est et homo: caput et origo omnium scalarum. In secundo gradu descendendo ordinē angelorū. In tertio gradu ordinē patriarcharū atq; prophetarū. In quarto gradu ordinē apostolorū. In quinto gradu ordinē martyrū. In

De monacho qui animam suam xcviii
uidit in specie infantis.

sexto gradu ordinē confessorū. In sep
timo gradu ordinē uirginū. uiduā
rum et continentiū. In octauo gra
du uisionem quarumlibet rerum
miraculose apparentiū. Mo Quali
modo siue in qualibz formis celestes
spē uirtutum sint angeli seu humani
mortalibz se uidendū exhibeāt. ma
gis exemplis qm̄ sententiis sacre de
sidero: premissa tamen prius uisio
ne dei ac saluatoris nri ihesu cristi.
Mo Inuoca mecū spm̄ sanctū qui ab
ipo procedit de cui? etiam apparitōe
mirabili aliquid dicere propono: ut
hoc quod postulas digne ualeam
adimplere. Hoc indiuisa sunt opa
scē trinitatis. et patri filius atqz utri
qz spē sanctus credatur consubstan
cialis: nūqm̄ tamē in subiecta crea
tura pater mortalibus apparuisse
reperitur. quod de filio et spū scō di
ci non potest. Duas siquidem ī xpi
persona naturas confitemur: diui
nam et humanā. Sedm̄ illā lucem
habitat inaccessibilem: in qua nemo
eum uidit umqm̄. Sedm̄ istā humana
nam scilicet. in terris uisus est: et cū
hominibus conuersatus est. Visus
est eū ante legem et sub lege a pribz.
sed in aliqua subiecta creatura: uisus
est tempore gre in humana natura.
Et hoc semel et uirgine sit natus. nu
tritus ac lactatus: semel a magis
adoratus. et in templo presentatus.
passus. et a mortuis suscitatus. asce
ditqz in celū: ac tamē usqz ad diem
iudicij eadem sacramēta mirabiliter
quodāmodo renouari non desinit:
sedm̄ predicta uisionū genera sunt
dilectis et electis. nūc in infantia et
puericia. nūc in adolescentia et iu
uentute suam presentiā exhibēs:
sicut sequentia declarabūt exempla.

De sacerdote cui natiuitas xpi ī somnis
Sacerdos quidam reuelata ē. ij.
de domo mea diuin de sacramēto
incarnationis xpi plurima cogni
ret: nocte quadam per uisū in nati
uitatis eiusdem raptus est diuer
sorū. In quo dum audiret quia ur
go esset parturiens: respondit. xpē
semel natus est: denuo nasci non
potest. Si uirgo hec parturiens est:
aliquis propheta magnus de ea nas
cetur non xpē. Vix uerba finierat:
et ecce illa sine omni dolore peperit
filiū. pannisqz inuoluit. monacho
porrigebat. Quem ille inter bra
chia sua colligens ac deosculans
misteriū intellexit: et in otu dulce
dinis illius euigilans. premissas
cogitationes tam iocundā uisionē
remuneratas. minime dubitauit.
Ecce uisio hec spiritualis fuit: sed
in somnis facta. Aliam huic sub
uigam uisionem: qm̄ discernere nō
possum utrū in somnis siue per
mentis excessum contigerit. propon
diuersorum relationem. Ire de sorore
xpina et de eadem xpi natiuitate.
Dominus uenerabilem Ca. iij.
uirgine cristinā cui in prece
dentibz memoria habita est. ī bergis
sanctimonialem. uisione sue natiu
uitatis letificare uolens: tempore
quodam et cum matre et ioseph ap
parut pannis inuolutus. et in pre
sepio reclinatus. Erant etiā idem

pãnculi lanei et albi: a pãnis sordi
dũ nichil differentes. Fascia uero q̃
mẽbra eius ligata erant: grisei colo
ris uidebatur. Vides quanta humili
tas. quanta pietas in dei filio. Pãnu
sicos pãnis ordinis conformare dig
natus est: ut amplius illa bta de
suscepto habitu gratularetur. Sicle
habes in superiori distinctione ca
plo decimo secundo. ubi dño xpiano de
claustro morienti in cucilla cum
matre apparuit. Nou. Quod geni
uisionis uidetur tibi precellere: illo
scilicet quod fit in somnis. siue il
lud quod fit in excessu mentis. Mo
Vt plenius de hac questione te ex
pedire ualeam: diuersas somnio
rũ causas tibi distinguam. de dui
sione somniorũ et de uisione spiri
tali. iiii.

Sed somniũ q̃q̃ fit ex reliquiis cogitationũ et ai
ris: quãdoq̃ ex crapula: q̃q̃ ex fa
mione uentris: q̃q̃ ex illusione
et fantastica imaginacione ĩmmi
sine precedente cogitacione: q̃q̃ ex
ꝑmissa cogitacione illusione secuta:
q̃q̃ per reuela coẽin ꝓs scã. q̃ multis
modis fit: et est hoc genus sõpnij
dignissimũ. Hec tamen minus ĩmo
magis meritoriũ est: si cogitacõ scã
precessit. Igitur quocumq̃ modo vi
sio fiat nocturna. meo iudicio illa q̃
fit per mentis excessũ anteferitur:
quia certior. quia ratior. quia locũ
dior. Prior uisio q̃ de celestibus est
proprie dicitur reuelacio: secunda
contemplacio. In utraq̃ homo mor
tur exterior: et uiget interior. Illa e
infra racionem. et ideo habet meri
tũ: ista supra racionẽ unde magis
pertinere uidetur ad ꝓmptũ. Quãdo
mens per cõtemplacionẽ in deum
uadit: sensus racionis deficit. Hinc
est q̃ in ortu benyamin rachel mori
tur. Rachel que interpretatur uisũ
principũ designat racionẽ: benia
min cuius interpretacio est filius
dextre. contemplacionẽ. Rachel uero
in natiuitate benyamin moritur:
cum de racione celestiũ conceptacio
nasatur. Quãte sit infirmitatis se
sus racionis. mens intra se reperit.
Quod si uerũ non esset: apostolus
excessum suũ manifestans non di
ceret. Siue in corpore siue extra corpo
reo deus scit. Mo. Licet uisio spiri
tualis dignior sit corporali: magis
tamen me delectat audire exempla
de ista: quia celestes spiritus siue qõ
mains est ipsum creatorẽ spiritũ o
culis corporeis posse uidere. omnibus uisi
onibus antepono. Mo. Visionẽ nũc
tibi referam: de qua iudicare debes. u
trum spiritualis sit an corporalis:
est enim de natiuitate xpi. de monacho
q̃ xpũ quasi carnem natũ uidit cũ
Alhsemencode maria et ioseph. v.

monachus quidam in magna erat
deuocione: et uidebatur bonam di
manũ super se habere. Erat quippe
in opere strenuus. in oracione et
psalmodia deuotus: potens ad u
gilandum: et feruens ad quodlibet
mũsterũ. Cumq̃ tam bonũ arca fel
tam ꝗm scrinium habuisset spiritũ
eius q̃ nullũ aur modicũ per plu
res dies sensisset detrimentũ: cepit
non tam audacter q̃m reuerenter

a dño precibus erigere: ut eum i festo
sue sanctissime natiuitatis qualiter
et consolaretur uisitatione. Aderat
iam uigilia natiuitatis dñice. et ille
nec dum tepuerat a deuocione: nec
a supradicta deferebat intencione:
presumens et presagiens aliquid
de diuina dignacõe. De nocte autem
ubi surrectum est ad matutinas:
tantus torpor inuasit corpus eius.
et animã eius. ut etiam tederet eũ
uiuere. Intrauit tamẽ choruũ cũ
alijs. nil psallere ualens aut uolẽs
dulcissimã illam sollempnitatem
et toto ut sibi uidebatur amissiru
a desiderio suo frustratus. Accessit
uero ad eum alius monachus in
micus ut pro quo responsoriũ deci
mũ cantare debuisset. At ille non
infirmitate preperditus sed desidia
deuictus: signũ refutabat. Sic ergo
felices illas uigilias et sollempne
gaudiũ in felici tempore transiebat:
quippe quẽ nec psallere nec ad res
ponsoria surgere licebat. In decima
tamen lectione sedebat sibi uigilãs
quidem sed clausis oculis: et cogita
bat molestias suas in amaritudine
animi sui. Dicebatq; sibi: secum
ratiocinando. Ecce sic et sic habui
ti: hec et hec peccasti. Vbi nũc est il
la deuocio. ubi spes illa: et pia de
diuinitate presumpcio: Quid nũc
agitur tecum: Et adiecit. Peteras
ut aliqua tibi reuelacio fieret. et si
modo fieret: quid potissimũ uidere
eligeres: Vtiq; dñm ihm xpm. uel
dulcissimã eius matrem: aut ce
te ambos simul. Cumq; his et hu
iusmodi cogitacionibus occupat
sederet. uigilans ut supradictũ
est: sed clausis oculis: lector dicit.
Tu autem dñe. Et ecce surgẽs sub
ito responsoriũ. Beati qui
uenit in nomine dñi. Et ecce astitit
ante illum torpentem monachũ.
matrona quedam reuerendi uultus
et incomparabilis pulchritudinis:
habens in brachio infantulũ ado
ptiuum. quasi recenter natum. i
uolutũ fascijs uilibus ualde et
abiectis: in tãtũ ut etiam sup uilita
te earum ille compassionem con
caperet. Stabat autem quasi retro
ipsam senex amictus pallio. indu
tus tunica. et pilleus nõ acumi
natus super caput eius. que om
nia uidebantur esse de lana alba
et munda. Vultũ tamen eius uidẽ
non potuit: situ pilleo impediente.
Vidit etiam fusum cũ lino pende
re a latere matrone: sed colum vi
disse se non meminit. Vidit: et
quia clarius uidere uoluit
qm uidit: nichil uidit. Aperuit eũ
carnales oculos: et gloriosam illã
uisionẽ perdidit. Et intellexit q̃ be
ata uirgo maria fuisset illa matro
na: infans xpc. et senex ioseph. Et
recepit in illa hora spm suũ bonũ:
et reliquũ scẽ sollempnitatis officiũ
transegit in gaudio magno. Anno
gratie millesimo ducentesimo de
cimo tertio. facta est uisio hec. Nõ
Omnia genus huius uisionis discer
nere non ualeo: ad tuũ illud exa
men transmitto. Mo. Expertorũ
esset talia diffinire. Qui si dicero uisi

dicam hanc fuisse spiritualem. obiicitur q̃ non sit in somnis facta. q̃a monachus tũc uigilauit: neq; in extasi. quia sensibũ exteriorũ eo tpis bene compos fuit. Item si iudicauerit illam corporalem: respondes q̃ oculis corporalibus clausis corporaliter uidere non potuit. Quid ergo? Iudi de hoc meam opinionẽ non assertionẽ. Quantũ ex aliis uisionib; colligo: corporalem illam iudico: quia lucidũ xpi aspectũ cuiusq; celestiũ. tam subtilis palpebrarum prohibere non potest pacies. Hinc est q̃ inclusa quedam cum a satha na sub specie angeli illuderetur sicq; uenerius. et hoc cuidam sacerdoti literato confessa fuisset: dolos illũ non intelligens. respondit ille. Cũ denuo tibi apparuerit: oculos claude. Si angelus fuerit dñi bonus. nõ minus eum uidebis; si uero malus illum ita uidere non poteris. Quod uerũ esse experimẽto didicit.

De priore qui uidit stellam sẽ cãtãtes in

Alteri nocte quadam. vi.

cuidam sacerdoti supradicte domus tunc priore existente. dñs sub alio tipo natiuitatis sue mysteriũ ostendit. Cum in quarta dñica aduentus cantor responsoriũ. In tuentum quãtus sit iste qui ingredietur ad saluandas gentes. incipere: et pars conuentus ad librum stans inceptũ perficeret. in choro abbatis super foemã cui cantãtes intebant. circulũ lucidũ uidit: et in circulo stellam clarissimam radiantem. Et mox intellexit si tur intelligere debuit. q̃ stella eadẽ designaret xpm: circulus uero lucidus orbem terrarum illuis aduentu illuminatũ. Se stellam esse testatur in apokalipsi dicens. Ego sũ radix et genus dauid: stella splendida et matutina. Et in sẽo euuãgelio se appellat lucem mũdi. Hec de xpi natiuitate tibi dicta sufficiant: scias q̃ me hanc uisionẽ alicuius ore audiuisse qui eam uidere merui. Porro q̃dã gloriosa uisio cuidam sacerdotum mirẽdũ in xpi natiuitate de xpo sit ostensa: audies in distinctione sequenti.

Nou

Prime ut gradatim ascendas de festiuitate ad festiuitatem: et de infancia ad iuuentutem mi saluatoris. Sic faciam: uisiones quas in illis. et de illo factas noui tibi recitando.

De eischinude q̃ Iephia uidit q̃dã in presepio audiens pris

Ergo uocẽ desuper. vii.

Quedam circa hoc triennium defuncta est eischinudis nomine: habitu secularis. sed uita ualde religiosa ac spiritualis. Ieiunijs et obsecrationibus semper uacabat: mente sepissime excedens: ita ut celi secretis interesset. et celi regem cũ celi ciuibus frequentius uideret. In quadam sollempnitate epiphaniarũ. cum in monte sẽe wallburgis interesset matutinis: et abbatissa inchoasset responsoriũ diuoderunt scilicet. In columbe specie. illa uigilans et orans in extasi facta: xpm infantem pãnis inuolutũ et in presepio positũ coram se uidit: et circa

illum quasi thronũ aureũ ad stupe
fitudinẽ iris. Erat q; et utraq; parte
eius multitudo angelorũ, mantiq;
extensis cum adorantes: et oculorũ
suorũ acies in illum indeclinabili
ter defigentes. Sic mirum. Ipse est
speciosus ille forma pre filijs hõim:
in quem teste apl̃o angeli concu
piscunt prospicere. Cumq; ueniũ
fuisset ad locum illũ, paterna uox
audita est: non cõuentũ illa ꝓtã
in qua tũc temporis sensus exteri
ores defecerant: sed patrẽ audiuit
dicentem. Hic est filius meus di
lectus: in quo mihi bene cõplacui.
Erat enim idem dei filius tanti decoris,
et uox patris tanti dulcoris: ut ex
primere mihi non sufficeret. Req
sita etiam a me, quales essent effi
gies angelorum: respondit. Sta
turas habent humanas: facies
uirginibus similimas: genas ad
instar rosarum rubentes: et in reli
quis membris nitentes nitore candi
dores. Alias mihi adhuc retulit
uisiones: quas locis competentibus
replicabo. De festo uero purificaci
onis habes in distinctione superi
ori, capl̃o uicesimo, uisionem mirifi
cam uirginis de qui done. Nõ
Dico huiusmodi reuelationes qñ
doq; et affectu orationis obtineri.
Qd. Hoc certissimũ est de uirgine
cui xp̃s apparuit ꝑ etate triennii.
In stamina uirgo quedam . Vni
xp̃m in etate trũ annorũ quando
iam loqui per naturam poterat. vi
dere desiderans: hoc ut fieret ꝓbus
instabat. Erat enim tam ꝑfecte uite
ut non inmerito talia presumeret, et
se exaudiri speraret. Die quadam
cum dicta missa, ipa populo omni
egresso, sola in ecclesia moram fa
ceret, et oraret: infantem quasi tri
ennem circa altare deambulantẽ
conspexit: putans a matre illum
ibidem neglectũ. Erat enim tam spe
ciosissimus, et tante gratie uultus
eius, ut in eius aspectu delectata, ad
se uocaret: et in ambus demulceret:
sic dicens, Die mihi bone puerule,
ubi est mater tua? Qui dum nihil
ei responderet, estimans illa utpote
infantẽ eum nondũ posse fari: sub
iecit. Nosti dicere pater noster tu
um? Ad quod dum non respondere
ret ut prius: adiecit, Die post me,
Aue maria gratia plena dñs tecũ.
Et dixit post eam infantulus easdẽ
uerba tam hilariter et tam distincte:
ut illa mirareturr. Similiter factũ
est de clausula secunda, scilicet, be
nedicta tu in mulieribus. Cum uero
ei predicaret, et benedictus fructus
uentris tui: totus humiliatus
magister sua inspiratione scienS
scriptũ, non te laudet os tuũ, sed
alienũ, eandem clausulam dicere
noluit: sed mox illa mutuente per
ostensam formam celos penetra
uit. Tunc primũ uirgo uenerabi
lis se exauditam intelligens, grãs
egit ex̃o; qui tam celeriter imple
uit desideriũ suũ in semetipso. Ipse
uera dñs ihesus est fructus bene
dictus, de quo ysaias ait. Et erit
fructus terre sublimis, fructus ter
re filius maire. Benedicisti inquit

psalmista dñe terram tuã. Non po
tuit gignere terra benedicta: nisi
fructum benedictũ. No. Dignũ
michi nota uidetur: q' dñs oratio
nem ore proprio edocuit recitare
ꝛemuit: et in uerba quibus matrẽ
beatificare uidebatur mor erupit
Mo Exemplũ nobis dedit: ut et
ita faciamus. Sermonẽ iam in lõ
gum protraximus tam in pñti
distinctione qm in precedentibus
de apparicionibꝫ mirancae saluato
ris: uis nũc audire aliquas ex illis
uisionibꝫ quibus se ostendere dig
natur suis amicis in etate pfecta
No. Volo et desidero: et maxime
tamen de illius passione. Mon
Bene moueris. Passio enim dñica
proxima est sollempnitas post
purificacionẽ: ipsa est festũ propi
tiacoms. Per ipsam tartarus est
destructus: paradisus apertus:
captiuitas captiuata: mors eua
cuata. Passio dñi omni tribulacio
nũ humanarũ est antidotũ. Con
tricionem excitat: lacrimas pro
ducit: temptaciones compescit. De
predicta ruchynude que dñm uidit
in domo pontificis de pseuores. ꝛc.

Predicta ruchynudis tempore
quodam in puro dñice passio
nis, cum de ipsa meditando ualde
conuerteretur: mente excedens mor
per spiritũ in domũ quãdam am
plam et hyemalem rapta est: in
qua saluatorem stantem uidit
nudipedem: et quasi captiuũ: et
circa illum multitudinẽ uidereũ.
Stabat enim demisso vultu, sola tu
nica induitus atqꝫ discinctus: ma
nibus eciam demissis. Tunica eius
flauũ uidebatur habere colorem:
et sicut ipsa michi retulit in diuer
sis angulis domus dein ac duode
ni ad instar ciconiarũ congregati
susurrabant: de morte illius trac
tantes. Erat enim domus summi pon
tificis in qua acta sunt secũdũ histo
riam. que huic amille dei ostense
spiritualiter. Quantũ huiusmõi
uisiones mentes religiosas com
pungant: uisio subsequens osten
dit. que corporalis est. De uirgine
cui xpc frequẽter uigilãti apparet ĩ

Nuper uirgo quedã cruce. ꝛ.
religiosa luce adhuc in habi
tu secularis posita: subprioris mo
gerlaco cũ multis lacrimis retulit
q' saluatorem in cruce pendentẽ
cruentis vulneribus uidere soleat.
Nec mirum aut illum uideo: si com
passione et dolore urgente oculos
clausero. Ecce hic habes euidens ar
gumentum. q' uisio illa de qua dic
tum est superius, capl̃o quinto. fuit
corporalis, Femina uero iam
ducta ex eisdem uisionibꝫ tantum
proferit: uo de dñi passione neqꝫ
cogitare neqꝫ loqui possit sine la
crimis et contricione. Qꝫ autem de
eadem beatissima passione quasi
de fonte torrentes lacrimarum
deriuẽtur: sermo sequens declara
bit. Lacrima quia eo siccatur: tor
rentis comparatur. De monacho cui
xpc apparuit i cruce contulit gratiam

In hemenrode lacrimarũ. ꝛc.
sacerdos quidam ante annos

paucos defunctus est. Homo simplex
et illiteratus Daniel nomine; uite
satis durus. Orationibus et ieiunijs
infatigabiliter operam dabat; om
nes pictantias sibi appositas reu
sabat. Hic cū uice quadam piscem
sibi ab abbate missū refutasset; se
quenti nocte in choro diabolum
prope se iudit assistere. et piscē quē
ipse despexerat manducare. Pro q
inobedientia corporaliter quidem
sanabatur; sed non plene ab obstina
cione recessit. Positus uero in ago
ne. sensibusq; iam uniuersis pre
mortuus sola in oratione labia mo
uebat. et uox penitus non audiebā
tur; et sic ultimū in psallendo spīm
reddidit. Iste Daniel multas reue
lacones habuit. multa uidit; sed
ualde pauca inotuit. Conficius est
tamē tribus uicibus sibi dīm ap
paruisse. Prima uice in cruce ante
gradū presbiterij. secūda. in candi
dis uestibus ante mānus altare;
tercia. in ignea forma deliq altare.
Cui cum saluator diceret. puto q in
prima fuerit apparicione. Daniel
pete a me qd uis et fiet tibi; ille sicut
michi retulit quidam senioū dom?
illius respondit. Osie. sufficat michi
gracia tua: nichil aliud a te peto m
si tanū ut lacrimas habere possim
quotiens passionis tue fuero recor
datus. Et dīs. Habeas tibi hanc
gracam. Ab illa eīn hora sicut au
dui. quando de passione xpi cogitare
aut loqui cepit; mox lacrime eru
perūt. Ser mnū. xpe ihe est siler
ille limpidissimus qui aquas inde
ficientes filijs israhel in ministrauit
in deserto. Bibebant omnes de spiri
tali consequēte eos petra; petra au
tem erat xpis. No. Quomodo ē hoc
intelligendū quod in psalmo legi
tur. percussit petram et fluxerūt
aque abierunt in sicco flumina?
No Solata est hoc de hystoria. allego
ria satis usitata. idcirco tibi aliquid
dicere uolo quod presenti uisioni
congruat. et mentē tuā moraliter
edificet. Quomō intelligendū sit
percussit petram. et cetera. m.
Percussit petram. et cetera. Sēm
intellectū tropologicū. id est
moralem. Moyses homo est clau
stralis: quem regis filia. id est gracia
diuina miserico?diter tulit de flu
mine uite secularis. Interpretatur
eīn moyses. sumptus ex aqua. Pe
tra; cordis est duricia: uirga crucis
dīnica: percussio. passionis xpi re
cordatio. Petre scissio; cordis est com
punctio. Bis moyses percussit silicē:
et sic primū perfudit aquā. Prim?
ictus pertinet ad passionis xpi me
moriam; secūdus ad passi compas
sionē. Iudeus silicem semel percutit.
quia xpīm passum q̄nq; cogitat. sz
non compatitur: et ideo cor eius sci
di non potest ad lacrimas. quibus
abluat peccata sua. Tu uero si cogi
tacoīm compassionē addideris. pe
tram bis percutis: et uti esse pote
rit quum cor tuū scindatur ad com
punctionē: et flumina lacrimarū
inde erumpentes. per oculos erūt:
atq; per maxillas decurrentes q̄si
in sicco flumina eorum impetu sua

terram infundam. ¶ Placet qd
dnis. ¶ Q̃ xpi passio medicina
sit contra temptaciones dicam tibi
per exempla. De petro monachio de
claustro. Capl'. xiii.

Fuerat in predicto claustro
quod alio nomine lismenrode dici
tur: iuuenis quidam bone indolis
et laudabilis ad modi conuersacio
nis, petrus nomine, de confluencia
oriundus: cui creberrimas dis de
is fiebat consolaciones. Quedam
er his que de illo dicturus sum su
perius tibi retetaui: que idcirco re
plicare diginum duxi, quia postea ea
dem plenius et uerius a quodam
eius confratre familiarissimo cog
noui. Iam audiuit aliquociens
uoces psallencium in sublimi.

Quadam etiam uice cum ministra
rius dno karolo abbati quodam
ulari cum confessionem duxisset, et
absolucionem de more deuotus acce
pisset: audiuit uocem de celo dicentem
sibi. Dimissa sunt omnia peccata tua.

Alio etiam tempe cum sacrista mis
sam celebraturo ipse astaret, et lam
pas extincta fuisset: lumen aliunde
uolens accendere, sed angustia tem
poris occupatus non ualens. Fla
tu lampadem reaccendit. Sane
hunc uiuem consuetudo erat semel
mane ad minus reuoluere et recita
re sibi sanctissima et dulcissima
passionis xpi improperia: gracia
rum spiritualium efficacissima in
cramenta. In quo studio tantum per
dimidium circiter anni difficultatem
passus est: ut quasi non sibi ualere
huiusmodi meditaciones arbitra
ri debuisset. Tandem cum pstitisset
pulsans et illatas sibi iniurias et
difficultates indefessus effregisset
secreta illa xpi obedienter intrauit:
ac deinceps sine difficultate et quasi
ad manum paratis cotidie epulis me
ditacionibus illis suauissimis cum
magna iocunditate usus est. In ca
mone quoque non magnopere cura
bat orare: sed de passione xpi medi
tabatur. Habebat item in deside
rio, et tam humiliter qm uehemeter
optabat reuelari sibi diuinitus alicui
imagine multum saluatoris: ut cum
meditari debuisset, ad eiusdem multum
quasi conspectui et bene cognitum
facilius intuitui mentis imagina
rie dirigere posset. Et dns qui hoc
ei inspirauit desiderium: non fraudau
it eum a desiderio suo. Laborabat
ergo mirabili ac multiplici luxuri
antis carnis molestia: diabolo in
citium: sed dno profectum ei de temp
tacionibus ordinante. Vnde cum
quodam tempe in angulo chori con
uersorum diuinus et deuotus oraret:
diuinum implorans auxilium ne sme
retur labi in pccm: post horam sur
rexit et recessit. Siquidem in memo
riam ei uenit, q aliud quid agere
habebat ex precepto. Ascendens igi
tur per stalla transitum habuit am
altare conuersorum. Vbi cum uenisset
ueniam celeriter acepturus coram
altari et abscessurus. sub lampade
se humiliauit: et ecce ibi dns ihesus
stans ante eum uel potius quasi pen
dens in cruce. Cui pissima brach

ta sua abstrahens a cruce. seruũ suũ amplexatus est: et tamq̃m p̃cordialem sibi in signũ mutue familiaritatis cum ad pectus suũ attrahendo strinxit; temptaciones q̃ illius ualidissimas stringendo compescuit. Sane cum terre procumbere optime sui compos erat: sed felici illa unione ita a sensu suo abstractus. et ita dulciter affectus est: ut non plene scire potuerit utrũ corporeis oculis an solo spiritu reuelacionẽ illam recepisset. Actamẽ cum multas tã ante q̃m postea consolaciones recepit: hoc tamen fatetur q̃ ista supgressa est uniuersas. Tantã siquidẽ acceperat graciã lacrimarũ a dño: ut infra matutinas uix aliqua hora oculi eius siccarentur. Huiꝰ rei testis sum ego. qui iuxta illum ad psalmodiam stabam. aliquanto tempore. Ita enim feruẽs erat in ꝓpãi passione: ut spe martyrij theodericum episcopũ liuonie sequeretur. sine abbatis sui pmissione. Acepat ille auctoritatem a dño papa innocẽcio secum ducere omnes qui ire uellent ad propagandam uineã dñi sabaoth in populo barbaro. Adhuc ut dicũt uiuit: et ex precepto abbatis sui perrochiam in liuonia regit: ubi predicat et baptizat: multos q̃ tam uerbo q̃m exemplo edificat. et in fide confirmat. De monacho temptato in cui⁹ aspectu xp̃i vulnera in peruncta sunt. xiii.

Item in hyemenrode alius quidam frater in magnam longamq̃ temptacoẽm habuerat: dicentibz sibi cogitacõibus suis ut heremita fieret. Adeo hac temptacione deuictus fuit: ut aliqua etiam loca perlustrauerit explorans aptum sibi habitaculum. Tandem conuersus ad beatam uirginẽ mariã. et se totum cõmisit: ipãm sibi ꝓ fideiussorem constituens. q̃ quidquid ipa suggessisset. hoc ille sine cunctacione aggrediretur. Cumq̃ ad beatam uirginẽ mariam sub hac condicione sepius recurreret: quadã uice oranti ei coram altari uox insonuit dicens. Fideiussorem me constituisti: ego te absoluere uolo. Ille uero erigens se uidit utrũ uenerãdi habitus. ante altare assistere: crucem in manu tenere: crucifixi sancta quinq̃ uulnera digito suo induere: et sic uidenti dicere. Sic omnis qui ordinẽ istum quem professus es seruauerit. dñm nostrũ ihũm xp̃m perungit: et sic illa temptacione sua liberatus est. De xp̃i ꝓ monacha cui crucifixus apparuit ꝓ senex pugnẽs cũ. xv.

Beate memorie xp̃ina de uoldmutsberne cuius supra meminimus etiam crucifixus apparuit. et homo senex iuxta eam: qui ex pride quam in manu habebat percutiebat uulnera illius. Genus tamẽ uisionis discernere non ualeo. De sãmõialis tẽptata a ꝓ ãplexata. xvi

Alteri cuidam sanctimonialis oedinus istri quam nominare nolo: tempore quodam cum esset grauissime temptata. dñs ihesus xp̃s totius ecclesie sponsus uisibi

de diuersis uisionibus

lucer apparens amplexatus est eam: et omnem illius turbationem in magnam conuertit tranquillitatem. Hec omnibus his exemplis habes quid uisio dñice passionis, necnon et meditatio atque compassio, maximum contra temptationes sit antidotum. Sunt et in illa multiplices consolationes, sicut subiecta declarabunt testimonia. **De duobus conuersis clausis qui uiderunt in aere pendentem in cruce. XVII.**

Duo conuersi de hemicycle in quadam grangia eiusdem domus quodam tempore manebant. Stabant autem simul uice quadam, et hora completorii deo sue seruitutis pensum persoluebant, dicto completorio: respiciens unus ad celum uidit in sublimi turrem splendidam, et in ea dominum crucifixum. Erat autem crux illa adeo splendida: ut ab ipso splendore sese mutuem clarissime intuerentur. Iam alias tenebre erant sup facie terre. Erat enim hiemis tempus. Et quia loqui non licebat: signum fecit alteri, quasi interrogans si aliquid uideret. At ille michi se uidere significauit. Tunc ipse signum illi fecit: ut genua flecteret et oraret. Quod cum fecissent ambo simul: erectus post pusillum tante uisionis factus est socius et testis. Ambo adhuc ut puto uiuunt: nec licet prodere nomina illorum. Mo. Que tibi uidetur causa fuisse tante uisionis conuersorum eorundem: meritum an culpa? Mo. Si propter eos uisio eadem facta est: alterum uidetur causa fuisse: bona uidelicet uita uel culpa aliqua, siue utrumque. Hoc uerum esse, uel posse esse uerum. uisio subsequens declarabit. **De conuerso qui uidit xpm crucifixum i aere cum xv in lucka domo religiosis. XVIII.**

Ordinis nri cum in superiori distinctione memini capitulo uicesimo quarto, conuersus quidam est, sicut ab ada eiusdem domus monacho didici, uir bonus et disciplinatus rudi ipsius nomine: cum diuinitus multa reuelantur. Hic cum nocte quadam dictis matutinis ante lucem sub diuo staret, et orationes aliquas diceret: xpm in aere crucifixum pendere uidit: et circa eum quinque cum homines singulos in singulis crucibus. Ex quibus decem erant monachi, et quinque conuersi: omnes et bene noti: utpote congregationis sue professi. Ita eer fuerat illuminatus ex xpi presencia: ut singlos bene discerneret. Cumque stupefactus staret ob tam mirabilem uisionem: dns de cruce clamauit. Hosti rudolphe qui sunt hi quos circa me uides crucifixos? Respondetur conuerso. noui dñe qui sunt sed quid sit quod uideo prorsus non intelligo: sub iuxta dns. Hi soli ex omni congregatione meum crucifixi sunt: mee passionis uiam suam conformantes. Mo. In quo se illi conformauerant. Non. Utique in obedientia, in patientia, in humilitate, in abrenunciatione totius proprietatis: proprieque uoluntatis. Hec et hiis similia monachos martires faciunt: i quor:

persona per psalmistā dicitur. Cōm
propter te mortificamur tota die:
estimati sumus sicut oues occisionis.
Ecce crux de qua in euuangelio dicit
ipse crucifixus. Qui non tollit crucē
suam cotidie et sequitur me: non
est me dignus. Non dicit semel sicut
petrus: sed cotidie sicut anthonius.
Sicut dicit nuper a predicto monacho, omnes illi qui etiam adhuc ui
uunt: excepto uno qui iam dormiuit
in dño. Na. Nemo claustralium ui
sionem hanc ignorare deberet. Mo
Verum dicis quia multi putant se
esse monachos et non sunt: ore et
non uita dicentes cum apostolo.
Michi autem absit gloriari nisi in
cruce dñi nri ihu xpi: per quem mi
chi mundus crucifixus est et ego mū
do. Nou Dic quesso quomodo nobis in
telligendum sit quod idem apls dicit,
qui autem sunt xpi carnem suā crucifixerunt cum uitiis et concupiscentiis.
Na. Secūm precedentia uidetur sic
intelligendum. De crucifixione reli
giosorum. Capm. xxx.

Hapostolus enumeratis operibus
carnis: cum exposuisset fructū
spiritus subiuncit. Qui autem sunt
xpi. et cetera. Duplex est religiosorū
crucifixio: hominis interioris per
alienā compassionē. et hois exterioris
per propriam carnis mortificacoēm.
Crux dicitur a cruciatu. Crux mona
chorum rigor ordinis est: tū propter
uigilias et oracones. tum propter
ieunia et castigaciones. tū propter
silentium et opera manuum: tū propter
carnis continenciam et uestimentorū
strattiq; duriciā. Qui autem sunt
xpi. qui cū apslo dicere possūt xpo
crucifixi sumus cruci: carnē suam
crucifixerūt. id est cruci affixerūt.
cum uitiis operum et concupiscentiis
desideriorum pugnantes. Sic ponitur
illi duo genitiui plurales instrumē
taliter. sed passiue: eo q per uirtutes
in carnis macerationē mortificen
tur. Tres clauui quibus corpus mo
nachi cruci debet esse affixum: tres sūt
uirtutes per quas teste hieronimo
martires efficiuntur. scilicet obedien
cia. patientia. humilitas. Clauū
monachi dexteram configat obedi
entia sine murmuracione: sinistrā
sine simulacione. Clauū obedientie
impellat amor superne libertatis:
clauū patientie. timor pene gehenna
lis. Pedes illius uera humilitas con
figat. ut non solum prelatis. sed et
fratribus se propter xpm subiicat: ut
dicere possit cum psalmista. Humi
liatus sum usq; quaq; dñe. Et i alio
loco. Imposuisti homines super ca
put nrā. Duo pedes. duplex est sup
bia mentis scilicet et corporis. Et li
cet supbia caput sit omnium uitiorū.
non tamen incongrue per pedes q
in fine sunt partes corporis. quidq;
designantur. Quod enim uel de omni
et despicimus: hoc pedibus conculca
mus. Vnde iosue filius israhel
ut colla regum calcarent precepit.
Na Satis michi placet quod dicas
mihi residuas dñice passionis uisi
ones explana. Nam Ordis suam
passionē mihi ad consolacionē. mihi
ad correpcionē iustis ostendat: prec

to est exemplum. De conrado conuerso q̃ in extasi factus xp̃m uidit. xx.

Conuersus quidam apud nos ante annos aliquot defunctus est: uir bonus ac timoratus nomine conradus. Ipse est qui uidit in dorso fratris willelmi. serpentem cum in choro dormiret sicut dictum est in distinctione quarta. capitulo tricesimo secundo. Hic tempore quodam cum in domo mea dolendo. aut precaret solus esset et magnum cordis sui deferium sentiret: aut intra se. Och miser. debes sic mori sine homine. Hic uerba finiebat: et in extasim ruens. ecce saluatorem coram se in cruce pendentem uidit. Qui ait. Conrade. uides quanta propter te sustinuerim. Illoque post uerba consolationis adiunxit. Omnia opera tua bene placent mihi: uno tantum excepto. Quibus dictis conuersus ex uisione tam salutifera confortatus ad se redit: et cum oculos aperiret. ut eum quem spiritualiter uiderat cerneret. uisio disparuit. Requisitus a fratre richardo conuerso religioso. cum ei recitaret uisionem. si dominum interrogasset de eodem opere: respondit. Non: iam dictam pretendens necessitatem. No. Id est q̃ saluator in uiro sancto aptius reprehendit. quod tamen ei innotescere noluit. Non. Primo quia illum de omnibus suis operibus noluerit esse sollicitum: ut dum omnia nesciret de singulis timeret. Idem ante mortem suam confessus est abbati mio q̃ uoces angelorum nocte quadam audierit in celo. Obiit autem in ipsa dulcissima festiuitate assumptionis domine nostre sancte marie: ipsius in spiritu precibus cui deuote seruierat. die talis de terris assumptus est in celum.

Non solum consolatio est in christi passione. immo etiam in sacris et magnificis que eandem beatam passionem repraesentant. Nam homo quantes illas. xp̃i honorat et reuerentiat: puto in deuotos et negligentes. De milite cui crux inclinauit eo q̃ signum sibi peperceret ob amorem illius.

Temporibus nostris in prouincia. xxi. Cuiira miles quidam alterius cuiusdam militis patrem occidit. Casu accidit ut occisi filius occisorem caperet. Quem cum iniuriose patris extracto gladio trucidare uellet: ille pedibus eius prostratus ait. Rogo uos domine per honorem sanctissime crucis in qua deus pendens misertus est mundo: ut mei misereamini. Quibus uerbis ille compunctus. cui starent et quid facere uellet deliberaret: in ualescente misericordia hominem leuauit et ait. Ecce propter honorem sancte crucis. ut michi qui in ea passus est. peccata mea indulgeat: non solum tibi culpam remitto. sed et amicus ero. Dedique ei osculum pacis. Non multo post idem miles cruce signatus mare transiens. cum ecclesiam domini sepulchri aliis peregrinis honestis de sua prouincia continuus intraret. et ante altare proximum transiret: imago domini corpus illi profunde satis inclinauit de cruce. Hoc cum aliqui ex eis con

siderassent; nec tamen scierent cui tã
tum honorem exhibuisset; ex cõsilio
singillatim reuersi sunt; nec tamen
aliquid eorũ inclinatũ est, nisi cum prius.
Tunc causam scisitantes, cũ ille dice
ret se indignũ esse tanto honore; q̃
supradicta sunt memorie occurrerũt.
Que cum fratribus retulisset, mira
ti sunt de tanta dei humilitate; scilẽ
tes magnis eius inclinationẽ fac
tam fuisse pro gratiarũ actione. de
sãmoniali qui crucifixus tenebras
fore quedã tempauit. xxii
Soror quedã ordinis nri capellam oratorij
ingressa, cum ante altare coram cru
cifixo psalmos legeret, et tamẽ tar
de esset; custos illam ibi nescients, os
tiũ forinsecus clausit et recessit. Ad
cum illa intrinsecus audiret, nec tã
pulsare presumeret: iudem procla
mat. Et sicut ab eius ore audiui: ra
dius quidam ad instar stelle de bra
chio exiens crucifixi, tantũ ei lumi
nis prestitit; ut in tenebris illius
beneficio: psalmos suos legeret. Est
super idem altare imago beate ui
ginis lignea; filiũ tenens in sinu.
Cumq; eadem sanctimonialis que
quodam coram illa psalteriũ legẽt,
puerulus inopinate adiuuat: et
quasi scire uellet quid illa legeret,
in libriũ respexit et redijt. Est autẽ
eadem uenerabilis femina lauda et
indua; multumq; circa uestimen
feruens ac deuota: plurimas ha
bens a deo consolationes. de nouicio
cuius filiũ cruce pressa ẽ diũ fluminare.
Nouicius quidam. xxiiii.
In hẽmenrode cũ uice quadã
in choro ad uersiculũ sancte trini
tatis deuote inclinauit; crucẽ filiũ
suũ imprimis sensit. et puto q̃ eadẽ
hora cogitauerit de passione dñi.
Vocatur autem hartmãnus. et ad
huc uiuit. Ho. Puto q̃ scriptores
et pictores sacrarũ imaginũ aliqd
speciale pmiũ ex hoc percipiant.
Ho. Dehoc dubitare non debes;
si tamẽ magis sit deuocio q̃m auã
cia mercedis in causa. de monacho
pictore q̃ in parasceue mortuus est
Monachus quidã. xxiiii.
Ordinis nri de episcopatu
moguntiensi, ante annos paucos de
functus est. Erat autẽ pictor bonus
et ordini nro tam deuotus, ut gra
tis expensis tantũ receptis in diuer
sis domibus ad diuersa altaria, in
ri deberis crucifixos depingeret. Ad
nros crucifixos ipse pene omnes fe
cit; nullas a nobis requirens expen
sas. Volens suo effigiatori ostende
re sũmus ille crucifixus, ad cuius
imaginẽ omnes facti sumus; quã
tum sibi labor ille sanctissimus pla
ceret; in parasceue die scilicet q̃ qua
passio specialiter representatur: il
lum non sine multorũ admiratione
de hoc mũdo assumere dignatus ẽ.
Quasi diceret dñs. Quia carcã meã
passionẽ in mente et corpore deuote se
per laborasti de illa cogitando, illãq;
per picturas alijs exhibendo; ecce i
die mee passionis te de labore ad re
quiem assumo: in qua iam nõ men
taliter uel per picturas figuraliter.
sed presentialiter. id est faciem ad fa
ciem me contemplaris. Hec dicta sũt

de eo q̃ dñs eos qui imagines sue pas
sionis honorem. reh onorent eis remune
ret: nũc tibi ostendam q̃ negligentes
illarum q̃ contemptores punientur et
confundãt. de crucifixo ecclie sã geor
gii que campanariũ transit. xxv.

Colonie in ecclesia sã Georgii
martyris crux metallina est
effigiem habens saluatoris: p quã
multa miracula facta sunt ac sa
nitates. Vnde multa luminaria
matrone ciuitatis coram illa acce
dere consueuerũt. Marmora tamẽ
causa illarũ utensilium fuisse credit
poeta dñica legim que inclusa habe
batur: que nũc extracta gemmis et
auro circumdata est. Campanari
us uero eiusdem ecclesie. cũ nullam
ei reuerentiam exhiberet. sed ua
dens cubitũ frequenter luminaria
inde subtrahens in usus suos con
uertere: nocte quadam cũ se in lec
tum suũ reclinasset. et adhuc uigi
laret: crux eadem ad eum uenit:
et cum uoce increpationis tam ua
lde tundit: ut infirmatus multis
diebus sanguinẽ uomeret. Hunus
miraculi ego bene recordor. et erat
celeberrimũ in tota ciuitate: ita
ut ab illo tempore in maiori uene
ratione habita sit eadem crux. de vi
dicta ĩ milites q̃ hostes suos in ecclia
in comitia de monte conderũt. xxvi.

Ante non multos annos inter duas
cognationes militũ. tam graues in
imicicie orte sunt: ut se inuicem ca
perent et occiderent. Die quadam
cum plures ex uno partis conuenis
sent in ecclesia ille que uel storp

dicatur: aduerse parti per uentilam
prodita sunt. Dederat enim eis signũ
dicens. Quotiens intrauerint totiẽs
nolam traham. Quod cum fecisset:
ecclesiam cum multitudine ingressi
armati super inermes irruerunt.
Quo uiso. illi arreptis sacris ima
ginibus gladios opposuerũt: speran
tes sibi illarum beneficio parci debe
re. Percussores uero nullum loco ex
hibentes honorem: nullã sacris ima
ginibus reuerẽciam: ita hostiũ cru
orem sitiebant. ut imagines oppos
tas mutilarent. ipsi q̃ crucifixo bra
chia presciderent: et circiter octo im
ines in ecclesia trucidarent. Quod
sacrilegiũ diuinitus satis uindicatũ est.
Nam infra breue tempus ab occisor
consanguineis. occidentũ numero
sa multitudo sic gladio deleta est: ut
uix duo superessent. Vetula uero q̃
illos prodiderat: tempore messis in
nuo calore aeris suffocata est. Et q̃d
dicam de malis xpianis. cum apud
damiatam sarracenos xpm ignoran
tes ob iniuriam ymaginis eius graui
ter sunt punniti. de vindicta dei in damia
tanos q̃ iunc crucifixũ traxerunt.
xxvii.

Cum in obsidione da
miate maxima pars exercitus
dñi sarracenis occurrisset. nescio quo
dei iudicio infideles fidelibus superiores
effecti eos in fugam uertẽrũt: mul
tos ex eis occidentes: et plurimos cap
tiuos abducentes. Quod ut cognos
uerũt in ciuitate obsessi. in tantam
lenitiam resoluti sunt: ut in confusi
onem fidei nre laqueũ collo crucifixi
nectẽrent: sicq̃ sacram illã ymaginẽ

aliis addens murcis per omnes pla-
teas ciuitatis traherent. cum multa
uociferatione et plausu manuū:
victoriam deo suo ascribentes. Xps
uero qui mortuus et quasi nullius
ualoris iudicabatur. in tam execrabi
li culpa: post breue tempus ualde
terribiliter resuuiscere cepit. in iam
dicta. Iam damnatamos ut pena
concordaret illate iniurie. ulceribus
percussit in gutture. Paulo post
ciuitatem ipsam inexpugnabile
eis abstulit sua iustitie: ita ut nec
vnus in eius uastatione caderet xpi
anus. Alia adhuc plura miracula
de sacris ymaginibus tibi dicere pos
sem: sed iusq; ad decimā distinctionē
illa reseruo. Hoc etiam scias q; usq;
hodie xpc in suis membris crucifi
gitur: nūc a iudeis nūc a sarracenis
nūc a falsis xpianis. Vnde per ma
lachiam prophetam conqueritur
dicens. Si homo configit deū: quia
uos me configitis. Item. ceuos me
configitis gens tota. Xpianos nūq;
temporibus a iudeis esse crucifixos au
diui: a xpianis aliquem ad huiusmodi
esse crucifixū nondū audiui: quos
dam a sarracenis nuper fuisse cru
cifixos intelleci. De quibus quos cru
cifixerūt cū fugere uellet ad xpianos

Supradicta damnata. xxviii.
Cum per obsidionem multum
esset artata. quidam ex paganis
occulte exeuntes de ciuitate: tum ut
xpiani fierent. tum ut mortem eua
derent: ad nos confugere ceperunt.
Quos sarracenis insequentes et com
prehendentes reduxerunt. singulisq;
cruciis singulos appendentes. ad
confusionem xpianorū supra muros
omnes suspenderunt. Vo. Quid
sentendum est de istis? Mo. Si fide
sicebant et fidem timore penarū
non mutabant: haud dubium quin
martires sint. Non solum ab infidelibus
xpc martirizatur: sed etiam a ma
lis xpianis per pauperem iniurias
cotidie configitur et flagellatur.

De xpo q; conquestus e conuiuo se fuisse pa

Dum est diu cessum. xxix.
Q; quidam pauper nescio q;
impellente necessitate loqui uoles
henrico duci louanie. qui adhuc
super est: presencia illius adire xpi
tauit. Cui cū iuuenis camerarius
indignatus scapulis eum ipellere
et passim baculo cedere sine mise
ricordia: conuersus quidam ceds
iri hoc uidit et ingemuit: cōpas
sus illi etiam usq; ad lacrimas. Ob
sequenti nocte saluator et in somp
nis apparuit sibi altare in gloria
magna: aut. Gracias tibi. q; heri
tantū mihi compassus es: quando
camerarius ducis tam inuiserico
diter sine causa flagellauit me. Id
quam uocem conuersus cognouit.
intellexit q; xpc adhuc in suis mē
bris pateretur. Nou. Dic quaso.
est ne adhuc aliqua alia forma de
picta: in qua xpc mortaliter dignē
tur apparere? Mo. Etiam. Tanta
est humilitas in xpo ut aliquando
sub figuris infirmorū: aliqui q;
amplius est species leprosorū assu
mens. nobis apparuit. Si primū
uerū non esset: nequaqm dicerem

cum angelo. Infirmus fui et uisitas
tis me. Secundo dicit ysaias. Ve
re languores nostros ipse tulit. et dolo
res nostros ipse portauit; et nos puta
uimus eum quasi leprosum et per
cussum a deo. Cetera. Hoc in dya
logo sancti gregorij et in aliis locis
plura de hijs occurrant exempla;
non tamen quia promissus est tibi
dicere licet nisi noua. id est nostris
temporibus gesta. De henrico marcho
mocho clarauallis q̃ in sõpnis uidit
xpm in pedore suo obdormire.

Henricus contractus .xxx.
Clarauallis monachus cuius
meminit in distinctione prima. ca
pitulo decimosexto. qui ante paucos
annos defunctus est; in eadem domo
quoq; infirmarius fuit. Hic cũ ipse
quodam haberet magnũ infirmũ
iam mori proximũ. et nocte surgẽs
ad signũ matutinarũ. cũ eundem
infirmũ considerasset. sperans illũ
posse durare; chorũ et hoc securior
intrauit. In quo dum sedendo modi
cum quid dormitasset. ecce saluator
in figura infirmi affuit; et sup pec
tus illius se reclinans requieuit. He
nricus uero de hoc territus cũ surgere
uellet dns eum compescuit. dicens.
Bone sine me quiescere. Ad quod
uerbũ expergefactus. mox recorda
tus est infirmi sui; et surgens atq;
in infirmitoriũ festinans. illũ agoni
zantem reperit. Quem cum ad
terram deponere uellet; super pect
ens in modũ uisionis exspirauit.
Qd autem dns species quoq; leprosorum assumat; sequenta declarabũt

exempla. de Comite q̃ in fugã leprosi
xpi pedes lauit. .xxxi.

Nobilissimus princeps theobal
dus comes campanie. de cuius operibus
misericordie in uita sã Bernardi ab
batis clarauallis mira legũtur: tã
te humiliatus erat. ut etiam prese
ntaliter tuguria leprosorũ uisitaret.
Adhuc uiuũ: qui illum in carne
uiderũt. Habebat autem ante quod
dam suũ castrũ leprosum quẽdã
manẽtem: ante cuius domũculam
quotiens eum contigit transire. de
equo descendit et ad illũ intrans. post
q̃m pedes eius lauit elemosinã dedit.
et abiit. Post breue tempus idem le
prosus comite ignorante defunctus
est et sepultus. Die quadam comes
uia illa transiens: mox ut ante tu
giriũ sibi notũ uenit. descendit di
cens. Oportet me uisitare patrem
meũ. Intrans q̃ non leprosũ. sed in
leprosi forma et habitu. contem
platus est dnm. Cui cum consueta
opera misericordie impendisset:
et tanto deuotius quãto inspirabatur a uisitato fortius: hilaris exi
uit. Cumq; suis diuisset. gaudeo
me uidisse leprosum meum: respõ
derũt ei quidam. Dñe scatis pro
certo eum diudũ esse defunctũ: et in
tali loco sepultũ. Quod ubi cõperit
princeps pyissimus exultauit in
spiritu: eo q̃ uidere eiq; ministrare
meruerit presentaliter: quẽ multo tempe in suis infirmis uenerat?
est. Vt autẽ dns iheslus tantã hũi
litatem tanti principis etiã in pre
senti remuneraret. et ut uerba sua

uera ostenderet que dicerat. quidqd
vni ex minimis meis fecistis michi
fecistis; se illi exhibere dignatus è.
Audi aliam uisionē. ista adhuc ex
cellenciorem. de epo qui leprosi na
res lingens gēmā deaurē suscepit.

Eo tempore quo heresis .xxxii.
albiensiū pullulare cepit: con
tigisse dicitur quod narro. Erat in
regno francorum episcopus quidā:
erate uiuentis sed magne religionis
Nomen eius siue dyocesis eius nō
meuum. Hic tante fuit pieratis.
misericordie ac humilitatis: ut eq
tans in uia neminem leprosorum
sibi occurrentiū sine elemosina p
teriret. Sepe etiam de equo descen
dit: et petentes preuenens nūmis
q̄ manibz illorum tamquā xpi ga
zophilacio immissis atq̄ deosculatis
iterū ascendit et processit. Die qua
dam dum per stratam publicam
incederet. leprosus quidam secus uia
stans. in agro. uoce raucissima ut
siu miserereturr clamauit. Erat enī
aspectus eius tam horridus. et q̄si
a lepra tam corrosus: ut oculus hu
manus non sine cruciatu illum in
spicere posset. Quē ut sanctus epc
uidit misericordia motus. mox de eq
ruit: et ad illum currens obtulit ele
mosinā. Ad quē leprosus. Non sūt
michi necessarij nūmi tui. Cui cum
epc responderet. quid ergo uis ut fa
ciam tibi? Ille subiunxit. Vt putredi
nem huius infirmitatis mee abster
gas: ostendens caruncula m
de naribz cadentem magni hororis
Quam ad uer beatus xpi amore suc
census manu tergeret: clamauit u
le dicens. Cessa cessa: asperitatem
digitorū tuorū tollerare non ualeo
Cumq̄ adhiberet partem camisie
sue que de panno fuerat satis subti
li: simili clamore prohibitus est.
Tunc epc. Si pati non potes manū
si non pannū delicatū: unde uis ut
abstergatur? Respondit leprosus.
Michil aliud patiar: preter linctio
nem lingue tue. Mox ad illud uer
bū lucta non modica. oriri cepit in
corde pontificis inter gratiam et
naturam: illa ut fieret uolente:
ista contradicente. Sed gracia dei
cooperante et nature uim facente
lingua apposuit. et promuscide
elephantinū morbū lingit. Mira
res. Mox de naribz eius qui leprosus
uidebatur. gēma pretiosissima lap
sa est in os episcopi. Et ut ostende
ret se esse epm. qui ad probandā
epi uirtutem se finxerat leprosum
in oculis eius gloriose celos ascendit:
et quia eiusdem gloriae particeps fu
turus esset episcopus ascendens cp
mulsit. Otis gerardus abbas noster
redeuns de capto generali. hec nobis
retulit: asserens tūc recenter fuisse
gesta. No. Quid est gracia coo
perans? Mo Duplex est gracia coo
perans. per quā epis tantū bonū
uoluit: cooperans. per quam illud
perfecit. Poterat antistes iste uene
rabilis dicere merito. cum scō iacob
patriarcha. uidi dīm facie ad fa
ciem: et salua facta est anima me
a. Na. Magna sunt que dicis. Mo
Vt autem non solum in ore diuorū

de diuisis uisionibus

sed et tertiũ testiũ stet omne uerbũ ad
dam tertiam uisionem duabus hijs
non impares. sed forte iudico tua
propter opus maiorem. De quodam
ep̃o qui leprosũ cõcaua uomitũ et
sup̃lic dũ sacriũ excisset. xxxiii.
In salz burgensi ecclesia iam a multo
tempore religiosi extiterũ episcopi.
ex quibus unus. nescio utrũ hujus
qui nũc est siue eius qui ante eum
fuit predecessor esset. infirmorum
seu leprosorũ laces studiose etiam
q̃q̃ per semetipsũ uisitauit. De
quadam tugurriolũ quoddã intrãs
et leprosum in ea uisum est homuncẽ
in ea lecto decumbentẽ ac gementẽ
reperiens: si aliquid uellet requisiuit.
Cui cũ ille respondisset. corpus cristi
desidero: episcopus festinus abijt et
adulit. cuiq̃ leprosi qui ualde hoeri
dus uidebatur. cum cautela qua po
tuit tradidit. Ille uero ad comprobã
dam antistitis fidem. antequã uas
tracasset eucharistiam nauseã simu
lauit: et cum uomitu quod sumpse
rat reiecit. Episcopus uero tertius
manibus mento eius suppositis.
cuctas retrorsum inuidiosas: quas sta
tim in os mittens sumpsit ob hono
rem sacramenti. Postea cũ eiusdem
leprosum uisitare uellet et nõ inue
niret: dictũ est ei a circũmanentibus
q̃ multo tempe in eadem domũcula
multus habitasset leprosus. Et cog
nouit uir deo plenus. tum ex testimo
nio referentiũ. tum ex gratia ex p̃dicã
sumptione percepta. quia xp̃c esset
qui multis modis electorũ suorũ con
stantiam comprobare consueuit.

hec dicta sint de xp̃i persona. Porro de
illius resurrectione atq̃ ascensione.
nullas intellexi uisiones relatas dig
nas nisi solam: si tamen uisio dici po
test. De odore aromatico in nocte sc̃a
Sacerdos paschę. xxxiiii.
Quidam de heisterbach sicut ipse
michi retulit cũ anno preterito in
sacratissima nocte paschę staret ad
matutinas: finito duodecimo resp̃o
sorio. et ymno. Te deũ laudamus incep
to. tantam circa se sensit flagranti
am aromatis et per tantam moram
ut miraretur quid esset uel unde esset.
Cui cogitationes sue dicebant. Non
est aliunde odor iste aromaticus. nisi
ex presentia sanctarum mulierũ. de
quibus tota nocte cantatũ est: quia
uenerũt cum aromatibus ut ungerẽt
ihm. No. Cum resurrectio passione
dignior sit. quid est q̃ tante reuela
tiones habentur de illa: et tã pauca
de ista. Mon. De passione dñi nr̃i.
Primo hoc asscribẽdũ xxxv.
est humilitati xp̃i: ne uideatur
iactanter manifestare ea que egit
gloriose: et supprimere illa que per
tulit ignominiose. Deinde. q̃ nullũ
est sacramentorũ quod tam efficax
sit diuini amoris incentiuũ: quo
modo obprobria passionis. Apostolus
se nichil dicit scire nisi ihm xp̃m:
et hũc crucifixum. Ergo xp̃i passio
eius fuit certiq̃. O quantũ desidera
bat iob legere in libro passionis xp̃i:
q̃ dicebat. Quis michi tribuat au
ditorem ut desideriũ meũ omp̃e au
diat. et librum scribat ipse qui iu
dicat: ut in humero meo portem et

circumdem illu quasi coronam michi.
Liber uite xpe est. sed in iohanne
septem signaculis signatus: in quo ut
aut paulus est salus. uita. et resurrec
tio nra.: quem apli cu multa gloria
miraculorum. quasi coronam portauerit
per uniuersum mundum. Quem cum
primo obtulissent sacerdoti litteras,
id est iudeo. et respuisset eum tanquam
signatum; obtulerunt illum nescienti
litteras. scilicet gentilitati: et cum
intelligere non posset exposuerunt
ei: sicut philippus eunucho. Librum
hunc xpe ihe qui scripsit: quia pro
pria uoluntate passus est. In pelle
siquidem eius corporis scripte erant
littere minores et nigre. per liuidas
plagas flagellorum: littere rubee et
capitales. per infixiones clauorum:
punicta etiam et uirgule. per punc
tiones spinarum. Bene pelles eadem
prius fuerant multipliciter secum
one punicata. colaphis et spuitis
cretata: arundine lineata. Nouit
Gaudeo me cum fructu didicisse qd
ignorauit. Ma. Dicam tibi nunc a
liquas uisiones sps sti. Ma. Peto
ut prius expedias me de spu sto: et si
sit differentia inter ipm et spiritum
que xpe in cruce emisit. Ma. Hoc
faciam ipo adiuuante: et hoc quanto
copiosius potero. De sancto spiritu.

Spiritus sanctus . xxxvi.
deus est. tertia in trinitate per
sona: a patre filioque procedens eter
naliter: ipsis consubstantialis: eius
dem sapientie atque potentie. Vnde in
psalmo. Verbo dni celi firmati sunt
et spiritu oris eius omnis uirtus eor.
Et spe sanctus a patre procedat:
dicat filius. Non enim uos estis qui
loquimini: sed spiritus patris uestri.
Item. Qui a patre procedit. et a
filio procedat testis est apls dicens.
Misit deus spm filij sui in corda nra.
Ipse etiam sps sanctus ubi uult spi
rat: sanctus. multiplex. unicus.
subtilis. modestus. disertus. mo
bilis. incoinquinatus. certus. suaui
uis. amans bonum. actum: qui mi
chil uetat benefacere: humanus.
benignus. stabilis. securus. omni
habens uirtutem: omnia prospi
ciens: et quia capiat omnes spiritus
intelligibiles. mundus. subtilis. Cu
ius uaria dona cu apls enume
rasset: sic concluisit. Hec autem oia
operatur unus atque idem spiritus
diuidens singulis prout uult. In
ter hunc spm sem. et cu que ips
in manus patris moriens commen
dauit: tanta est differentia qnta
inter creaturam et creatorem. Nam
spiritus ille anima xpi intelligi
que a corpore eius separata est per
mortem: quod de spiritu sto dicere
nephas est. Ma. Sub quibus speci
bus spiritus sanctus solet pnciam
suam mortalibus manifestare?
Ma. Duas tantum species reperio
sub quibus in nouo testamento uisus
est. In columba uisus est sup xpm:
in linguis igneis super apostolos.
Nec hoc sine causa. Septem enim
naturales uirtutes habet colum
ba. que auis est simplicissima: per
quas dona sps sca mistice designantur.
In igne calor est et splendor: et spus

de dñis uisionib

sanctus ignis per amorem. illumi
nat per sancte operationem. Nou
Petitionem mee satisfactiõ fatetur per
sententias: mihi precor ut si aliqua no
sti exempla subiũgas. Mo. Et nris
temporibus in columba et igne uis
sit: uerissimis tibi pandam exem
plis. de cõuerso qui uidit columbam
sup caput dñi hermãni prioris.

Quum dñs hermãnus xxxvii.
abbas esset in hẽnetwode. et
in sollempnitatibus interim dum
chorus Te deum laudamus decanta
ret, circuiret ad fratres cõmonẽdos,
atq; sicut consuetudinẽ in chorum
cõuersorũ diuerteret. heinricus cõ
uersus cuius meminimus in distinctõe
quinta, capitlo quinto. uidit columbã
candidam de cruce que erat super
altare conuersorũ. in uerticẽ ipius
descendentem. Vbi multũ quiete se
debat: donec circuitus uniuersis de
chorꝰ exiret. Tunc auolans reuer
sa est super crucem. Vnico uero ex
pleto. cum inciperet lectionẽ euman
gelicam: eadem auis sacratissima
uolauit supra quandam columpnã
analogio proximã illic sedens et au
scultans: sacre q̃ lectioni aurem di
ligentius adhibens. Que perlecta:
rursum rediit ad crucem. Et testatꝰ
est idem conuersus sepius in festiui
tatibus se eandem uisionẽ uidisse.
Quotiens uiquit chorũ intrauit cõ
uersorũ. et coram altari profunde
ut ei moris est inclinauit: mox co
lumba predicta crucem deserens. ca
piti eius insedit. In quo statim tan
tum creauit strepitũ percussione
alarũ: tantũ splendorem intorẽ pe
narum: ut ab omnibus potuisset au
diri et ab uniuersis uideri. si illis da
tum fuisset. Puto conuersũ hunc
eundem fuisse. qui uidit supra ca
put nouicij cui in monachũ benedi
cebatur columbam. sicut dictũ est
in distinctione prima. de monacho
in cui capite uisa ẽ colũba dñi legeret
euangeliũ. xxxviii.

Quum in eadem domo monachus quidã
iuuenis euangeliũ legeret in con
uentu. predictus heinricus columbã
candidissimã super caput eius desce
dere uidit: illic quiete residens usq;
ad finẽ euuangelij. Fuerat enim idem
monachus ibi hospes: et tam bone
uite ut tanta gratia dignus haberetur.
Processu temporis cui factus
fuisset sacerdos: cuidam monacho
et fratribus eius sacerdos quidam
secularis dicebat. Ego frequenter
uideo columbam super caput illius
monachi. qui missas celebrat. Non
tamen puto eum alusin misse eius
interfuisse corpore sed spiritu. Est
enim uir religiosus. multas habens
reuelacones a deo. Mo. Quid senti
endũ est de huiusmodi columbis?
Mo. De hac questione quãtum
potui expediui te in distinctione se
cunda. capitlo quinto. loquẽs de sacer
dote fornicatore. cui columba sacra
mẽtum altaris tulit: et post pen
tencam restituit. Signũ est aduẽ
tus spi sã columbe. Si michi fuisset
diuinum in predictis columbis. etiã
alij eas uidissent. Non Hoc satis
credibile est. Non Quanẽ spi sciis

etiam in igne purgam suā quādoq; manifestat: audies in distinctione nona, capto tricesimo quarto. Quia iam plures uisiones tibi retuli de xpo. quasdam etiam de spiritu scō: una tibi adhuc dicam de scā trinitate.

De simonialī cui mētaliter ostensū est sacramētū scē trinitatis. xxxix.

Non est diu q̄ quedā simonialis ordinis uiri, dū in quadam die diuina ad primā staret, et chorus psalleret fidem athanasij: illa de mysterio sūme trinitatis cogitans, mente excessit. In quo excessu tanta ei sunt reuelata de illa sūma et eterna trinitate: ut sicut confessor illa, sine modū euiscerū uisionis explicare non posset. Ecce sic copiose diuis uisioni mēt condescendit. Ipse est quē iacob in somptis uidit mirū scale. Angeli uero ascendentes sunt descendētes. sunt ceteri ut dictū est ordines ciuitatis celestis: descendentes nobis apparendo; et ascendentes se nris uisibiliz subtrahendo. Ipse enim sūt corpus xpi et membra. Mo. Qua similitudine. Mo. Similitudinē tibi dicam satis manifestam. Qua similitudine electi dicantur membra xpi.

Caput xpi deus: caput ecclesie xpis. Oculi xpi sunt angeli: semper faciem patris uidentes. Aures eius patriarche. legendi audientes. Nares xpi sunt prophete: que futura erant procul odorantes. Os eius apli: que ab ipso uiderūt et audierūt mūdo predicantes. Barba xpi sunt mrtres: fortitudinē mentis quam barba designat, in suis tormentis ostendentes. Vbera xpi sunt confessores: uerbo et exemplo infirmos nutrientes. Venter eius uirgines et continētes: fructum carnis amorem castitatis anteponētes. De hys sponsa dicit in canticis canticorū dilecto. Venter tuus eburneus, distinctus saphiris. Eburneus quod frigidissimū designat castitatem; saphirus uero qui aureo colore est perfectionem uidualem. Mo. Hys non iuuiter premissis: precor ut singulis uerbis si quas nosti subtilias uisiones. Mo. Hoc libens faciam et hoc primo de angelis. Nouimus.

Quot sunt. De angelis. xli. ordines angelorū? Mo. Nouem. Angeli. archangeli. uirtutes. potestates. principatus. dominationes. throni. cherubim et seraphim. Dicūtur autem angeli. id est mini; quia diuinā uoluntatem suggerendo nobis ministrant. Quilibet homo habet angelum sibi a deo deputatum ad custodiam. ab hora natiuitatis usq; in diem mortis: quorum ministerium quantū sit hominibus necessarium. quibusdam tibi paucis exemplis. De uirgine que per angelum a stimulo carnis liberata est. xlii.

In francia uirgine quādam religiosam et inclusam. sathanas grauissime per stimulū carnis oppugnauit. Illa nesciens uirtutem in infirmitate perfici; uiguer cū multis lacrimis deum rogauit. quatenus eius pietate a tam immūda temptatione meretur li

berari. Cui cum quadã die oranti ã
gelus dñi apparuisset uisibiliter.
dixisset q̃ eius ab hac tempta cõe
liberari. et respondisset illa. uolo
dñe uolo: celestis uisitatis subiunxit.
Dic uersiculũ istũ psalmi. Confige
timore tuo carnes meas a iudicijs
enim tuis timui: et liberaberis. An
gelo uero recedente uel potius dispa
rente. illa uersiculũ cecinit: et mox
temptatio cessauit. Mira res. Fu
gato spũ fornicationis. statim ac
cessit spiritus blasphemie: a quo
tanto fortius q̃to periculosius.
temptabatur. Cepit enim de deo. et
fide xpiana. Tunc magis q̃m prius
misericordiã dominã inuocans: se
a tam nephanda temptatione li
berari cũ lacrimis orabat. Tunc
angelus dñi secundo ei apparens
ait. Quomõ habes modo soror.
Respondit illa. Summq̃m peius do
mine. Et angelus. Dicas te posse
uincere sine temptatione: Necesse e
ut alterã istarũ habeas: eligo quã
uolueris. Ad quod uirgo respondit.
Dñe si sic necesse est: eligo primã
temptationẽ. Licet enim fuerit timi
da: humana tamen erat. Ista uõ
quam uile patior. prorsus diabo
lica est. Cui angelus. Dic uersicu
lũ istum. Feci iudicium et iustitiam
ne tradas me calumpniantibus
me: et liberaberis. Quod cũ fecisset
post angeli discessum: blasphemie
spũ eam deseruit: et stimulũ carnis
recepit. Mo. Quis tibi uidetur
angelus iste fuisse: Mo Eius
ut puto proprius: qui illã malu
ut in carne tribulari. q̃m uou me
ueri. Temptatio enim custos est hum
litatis. et materia exercende uir
tutis. Virginibus et eis qui non
peccauerũt. maius gloria atq̃ su
perbia importunores esse consue
uerũt. Q̃m solicitate sci angeli sibi
commissorũ opera bona considerẽt.
ut deo illa repreſentent: subsequẽs
sermo declarabit. De conuerso q̃ ãgelũ
frequẽter uidit et diuinũ grãm pdi

Quidam conuersus quidã dicti. Alm.
de hẽmenrode cuiusdã cuiusdã
domus grangie magister erat: uir
bonus ac disciplinatus. Iuxta hũc
cum esset ad opera manuũ siue
ad negocia domus sue: alius q̃dã
conuersus simpler angelũ dñi fre
quenter ambulantẽ uidit. Quod
cum retulisset dño hermãno abba
ti suo: referenti respondit. Quia
uisionem retulisti: nũquam an
gelum de cetero uidebis. Quod ita
factum est. Mo. Non uidetur mi
chi frater iste deliquisse: si sibi di
uinitus reuelata. abbati proprio
manifestauit. Mo. Satis puto q
non alisq̃ aliqua cordis iactantia
conuersus eandem uisionem ten
tauerit. Et quia abbas hoc conside
rauit: quod futurũ erat predixit.
Est enim uir prudens et literatus:
ante conuersionẽ sanctorũ apostolo
rũ in colonia detentus. Mo. Cũ
quilibet homo duos angelos ha
beat ut dicis sibi deputatos. bonũ.
ad suggerendũ bonũ. et malum
ad suggerendũ malũ: quid est q
tam facile hominis uoluntas ãgelo

malo consentit ad peccatum? Est
ne bonus in consilijs efficacior? et
ad unum inferendam ualencior?

Iso. Quid optetur angelus cui hoiez
licet sive bonus sive malus. xlviii
homo habeat angelum bonum
ad custodiam, et malum propter ex
ercitium? neuter tamen illorum uolun
tati humane vim inferre valet;
ut propter illius consilium uoleni
ter inclinetur ab bonum. sive ob hu
ius suggestionem trahatur ad malum
Contulit deus homini liberum arbi
trium. **Non** Quid est liberum arbitri
um? **Non.** Facultas uoluntatis et
rationis, qua eligitur bonum assis
tente gracia malum uero desistente
gracia, liberum dicitur. propter uo
luntatem que libera est et sine ne
cessitate; arbitrium. propter rationem
que ea que uoluntas appetit arbi
tratur et discernit. Et licet ratio
sepe uoluntatem sequatur ad peccandum
consensum; nunquam tamen approbat
malum. Quia uero uoluntas tam pro
na est ad peccandum; causa subest.
Habet enim dyabolus duos satelli
tes, etiam se crudeliores, quibus illa
impellitur. fomitem scilicet carnis
quem scriptura uocat tyrannum. et
mundum. Caro concupiscit; dyabolus
concupiscentiam incendit; mundus occasio
ne extinguatur se obiicit. Ex peccati
fomite multa oriuntur uitia; dy
abolus multa sibi assumit subsi
dia; mundus innumerabilia offert
oblectamenta. Ecce currus et equos
regis syrie: id est dyaboli; missi ad
capiendum helyseum. id est iustum.

Quibus uisis id est in circuitu tuo
considerans; si clamaueris cum
ministro heliseo. heu. heu. heu domine
mi quid faciemus? uoce prophe
tica tibi respondeo. Noli timere;
plures enim nobiscum sunt quam cum
illis. Aperi oculos tuos et uide. Ha
bes intra te rationem contra carnis
fomitem; circa te angelos contra
dyabolum; turbam contra mundum
Et ecce inquit mons plenus equo
rum et curruum igneorum; id est cus
todiam non unius sed multorum
angelorum in circuitu heliseo. id est
hominis electi. Contra carnis in
centiua; oppone uirtutes natura
les. Habes super hec omnia gratiam
diuinam; que mox ut mentem tue
si in peccatis fueris infunditur. car
nis incentiua restringitur; dyabolum
retundit; mundi gloriam abiicio
dum uertit. Hoc etiam scias quod
facimus sine instinctu utrius que
angeli. Que si bona fuerint; am
plius in eis meremur; si in mala, pl⁹
demeremur. **No.** Satis de hiis ex
peditis sum; nunc quod residuum de
uisionibus angelicis uobis michi
manifesta. **Non.** Quamuis sibi
commissorum deo repraesentent; et hoc
quod sequitur poteris probare. de
soror xpina q uidit angelum pugnam
Soror xpina de alarum. xlv.
De uolumus istum sermonibus
in uergis. cum in superioribus mem
ini, tantum fuerat perfectionis; ut ca
pis uita esset in tedio; et mors in
desiderio. Tempore quodam quadra
gesimali cum se in proximo paschal

de diuisis uisionibus

putaret esse moriturā. mente extēsa
rapta est in locū amenissimū: hau
dubiū quin in paradisum. In quo
uidit altare muri decoris. et ante al
tare multe reuerentie personam:
cui pulchritudo mestimabilis eāt
minis. Quam cum interrogasset
que esset. uel cui offerret: respondit
Ego sum archangelus qui pōto
animas ante deum. Et illa. Nūqd
dūc et animas de ordine mō presē
tas: Etiam inquit. Qtūn in ordine
tuo bene uiuēciū animas mona
chorū uidelicet cōuersorū et sānio
maluū: ego pōto ante deū. Et adiecit
Non modo moriteris: sed in proximo
pascha. Quod ita factū est. Nam cū
per aliquot dies egrotaret. et pene
cotidie cōmunicaret. in agonia po
sita uiatico sibi dari petit: cū quo
nondū plene mastricato. spiritum
reddidit celo. Cum esset adhuc in p
ducto mentis excessu uenerabilis
uirgo epsina: uidit super altari mi
ram magni decoris pendentē. Et
cum requireret de angelo quid futu
rum esset de anima cuiusdam sacer
dotis quem specialiter diligebat cui
tunc recordabatur: respondit. Cū
obierit: mitte hec capitia eius ipsi
ta. ante dūm illum representabo.
No Quem putas angelum istū
fuisse: No Sanctū michaelem:
qui ut dicit auctoritas prepositus ē
paradisi. Ceteris eīm angelis diligē
tior est cura generis humanū. Vnde
in daniele legitur fuisse princeps
filiorū israhel. Hinc est q̄ suā mēo
riam in terris haberi uoluit: ut ab
hominibus de quorū salute semp sol
licitus est agnosceretur. diligeretur
et obsequiis reueraretur. Nouit
Quid si in aliquo loco sibi deputato
minus reueratur: No. Ibi etiam
mora eius beneficia experiūtur: ita
ut aliqū etiam presentialiter inde
recedere uideatur: sed in testimoniū
subsequentis uisionis. De hōibus q̄
uiderūt celiqias mōtis gudensbergh
in suingire i strōberg. xlvi.
Eo tempe quo dūs theodericus
coloniensis archiepis qui adhuc su
per est castrū in gudinsbergh edifi
cauit: sacerdos quidam religiosus
a colonia reuenis. cū monti iam dic
ti hominis propinquasset: sanctū
michaelem archangelū in specie bū
nota. de eo in uicinū montem qui
strombergh dicitur in quo memo
ria est bū petri principis apl̄orū.
alis extensis uolare conspexit. Eode
tempore homo quidam theodericus
nomine: de uilla proxima cū uxore
ad ecclesiam properans de predicto
monte capsellam cū reliquiis quā
sepe uiderat. super strombergh per
aerem duci uidit. Ambo illā uiderūt.
et usq̄ hodie testes sūt tante uisionis
Si michi minus credis. interroga
dūm wilhelmū sacerdotem de strom
bergh. qui se ab illorū qui hec uiderī
audiuisse testatur: et dicet tibi. Ha
bebat eīm et adhuc habet sanctus
archangelus in gudinsbergh uel
ut alij dicūt in wudinsbergh. eccle
siam: nomini suo consecratam. Et
cum esset mons idem fortis satis.
et ad muniendū prouincie bū situs

nullus tamen in eo castrū edificare presumpsit: quia hoc non posse fieri ob predictam memoriā ab incolis referebatur. Predictus uero theodericus hiusmodi uerba non attendens. et castrū in eo edificans: anteqū muros eius perfecisset de positus est. Nec mirū si ab eodem castro angelica recesserūt subsidia: cū omnia pene edificia ex usuris cuiusdā iudei quem prefatus ceperat eis sunt constructa. Qui potenter sanctus michael electorū animas in certu ab inimicis defendat: andres in distinctione duodecima. Non solū ut ꝑ michael cū ceteris celestis militiae exercitibus fideles protegit cū moriūtur: sed etiam in psenti ab hostilibus insidiis. de militibus tēpli quos pagani uidē nō potuerūt dū horas dicerent. xlvii.

Non est diu q̄ fer milites tēpli in uicina sarracenorū horā quādam canonicam prostrati dicebant. Ex inopinato paganus superuenientibus. cum illi surgere uellent et surgere: magister eis imuit ut iacerent. Mira res. Vt ter celestis ostenderet. quātū et ingri fides et discipulorū obedientia placeret: angelos suos misit. a quibus infidelium turba prostrata est: q̄dā capti et plures occisi. Cumq̄ eos quos angeli uinceram templarij cōprehendissent. et illi dicerent: ubi est exercitus quē diuū uidimus a quo capti sumus et occisi: Respōderunt. Quando necesse habemus ueniūt nobis in auxiliū: qui non indigemus. reuertuntur in tabernacula sua. Intellexerant eū scōs angelos illos fuisse quos ipi uidere non potuerūt: qui laudantibus deum semper assunt. Ipi reuera sūt castra dei: qui iacob cū timore reuertēti in terrā suā uenerūt in auxiliū. Venerūt q̄z et in diuersis scripturis obuiā angeli dei. Quos cum uidisset: ait. Castra dei sunt hec. Hi miraculū cum certatū fuisset regi philippo. in castris cū redire de obsidione colonie: respondit. Certe si habuissem. legem pone. more. ego psalmū reliquissem: et fugissem.

Hec dicta sint de uisionibus angelorum. Porro de uisionibus patriarcharū atq̄z prophetarū pauca dicere habeo: quia rarius scās nouū testamēti apparet. Ao. Quae sit causa illius raritatis: qui eraū fuerunt patriarche. qui prophete et quare sic dicti: precor ut edisseras: deinde si quas nosti uisiones de illis subiūgas. Non Quanto breuius potero de requisitis te expediam. de pātriarchis et prophetis.

Patriarche sunt uiri. xlviii. iusti et gloriosi. cum quibus locutus est deus: abraham scilicet ysaac et iacob. et alii q̄n plures qui illos tempe et precedebant et sequebantur. Dicūtur autem patriarche quasi patrū principes: eo q̄ alios facti sint uia recte credendi et norma bene uiuēdi. Horū successores ante tempus prophete. et ipi uiri magni et inclyti: qui ipi sacramēta et ecclesie. et si qua alia futura erāt tam

perspicue preuiderũt ac predixerũt
ac si oculis eorũ corporeis fuissent ob
iecta. Vnde quidam illorũ dicebat.
Non faciet dns uerbũ super terrã:
quod non prius reuelet seruis suis
prophetis. Prophete fuerũt. ysai
as. ieremias. ezechiel. daniel. et duo
decim prophete: qui etiã ea que pre
uiderũt uel predixerũt. scripto per
petuauerũt. Vnde prophete dicti
sunt uidentes. uel significantius
prophete dicũtur quasi prefatores.
uel quasi procul fantes id est alo
ge. Quare autem earum aphis si
mariuiz nobis apparuerit: causa
esse uidetur. q respectu iam dictorũ
eorũ modica et pene nulla est
illorũ memoria apud ecclesiam
latinorũ. Hera uero in natalicijs
eorũ sollempnizant: et ideo forte
sepius illis apparuit. De sõ iohã
ne baptista cui? memoria celebris
est per uniuersam ecclesiam: ali
quas uisiones subiũgam. Ipse ẽ
enim nouissimus prophetarũ: et
plus q̃m propheta. Iam ler et pro
phete teste dnõ usq̃z iohãnem. De
mõcho clarauallis qui sũm iohis bap
in claraualle tistam diligit. xlix.
monachus quidã iuuenis est etate
iohãnes nomine: mirus dilector
sancti iohãnis baptiste. In die siq̃
dem natiuitatis illius est natus: et
ob hoc a parentib̃z iohãnes uocat?
Supra reliquos sanctos illũ diligit:
et quotiens aliquid ad q̃m pertines
psalletur. ut est canticũ patris eius
zacharie. ibi uoci penitus nõ parcit.
Nocte quadam cum idem canticũ
cum choro cantaret et uentũ fuisset
ad illum uersiculũ. et tu puer propha
altissimi uocaberis. sacerdos quidã
stans in choro opposito flammã de
capite eius surgere uidit. Vocatur
eiusdem wilhelmus. est q̃z sacerdos religi
osus: cui multa diuinitus reuelan
tur. Qui dictis matutinis dnm sige
rũ adiit: et quid de fratre iohanne
uiderit exposuit. Quem statim uo
cauit prior dicens. Die michi bone
frater iohãnes. quid cogitasti ꝯ lau
dibus q̃m inchoatũ est canticũ. bn
dictus dns deus israhel? Cui ille res
pondit. Credite michi dñe: ego cogi
tam si esses in celis uox tua m̃ q̃m
inuiscerett: et semper deũ lauda
res cum angelis. Et prior. Quid
habuisti in corde infra istũ uersiculũ
et tu puer propheta altissimi
uocaberis? Ad quod iterũ respon
dit. Ita accensũ est cor meũ in illa
hora ad memoriam sci iohannis.
quem ualde diligo: ut uix me capere
possem pre gaudio. Et cognouit
prior q̃ flamma eadem signũ fuis
set uehemẽtissimi amoris de corde
adolescentis in celum ascendentis.
Anno preterito uisio hec a predicto
priore clarauallis priori de hemen
rode reuelata est: a quo ego didici.

de sãmõiali eiusdẽ precursoris dilec
tricе. Capũ. I.

Reuelat michi dñã terringardis. magistra
de insula sancti Nycolai anno pre
terito. cuiusdam sanctimonialis
bene sibi note mirã dilectionem
erga predictum dñi precursorem.
Plus omnibus sanctis illũ dilexit

Hec sufficerent de illo cogitare: illum obsequijs et oracionibus honorare: consorcijs illius prerogatiuas predicare: qui etiam ad perpetuandam illius memoriam uersificaretur de eius annunciacione nacituitate et gaudio parentum. Iteratam siquidem fuerat: et ideo uersibus prosequi studuit. quid quid de illius sanctitate legerat. Oes etiam personas seculares cum quibus loquebatur: monuit et rogauit: ut liberos suos iohannem uel zachariam nominarent: feminas uero elizabeth. Cumque moritura esset. iohannes monachus de hemenrode eam uisitauit. Sciensque eius affectum circa scm iohannem. aut. Matertera cui fuerunt defuncta. q' lem missam multis ut primum cantem pro anima uica: pro defunctis an de scō iohanne baptista: Ad qd illa sine omni dubitacione respondit. De scō iohanne: de scō iohanne Cumque ad extrema peruenisset: cō passa soror sibi seruienti aut. Vade soror super solarium et quiesce modicum. Quod cū fecisset et leui sopore quiescere: huiusmodi uocem p somnum audiuit. Quid hic iaces: Sanctus iohannes baptista infertus est cum sorore hildegunde: hoc illi nomen erat. Ad quam uocem sanctimonialis expergefacta. neglectis uestibus in camisia descendit: et iam illam exspirasse fuerit. Circa quam tam suauissimus odor erat: ut non dubitaret illic adesse presenciam scī iohannis. qui animam sue dilectricis choris sonaret angelicis. Narrauit michi et alia uisione: ista adhuc iocundiorem. quam sibi a magistra domus in qua uisa est dicebat esse recitata.

de duabus sanctimonialibus contendentibus pro scō iohe baptista atque euangelista.

Due sanctimoniales Cap. vi. fuere et adhuc sunt ut puto in uetere monasterio dyocesis treuerensis. et quibus una specialiter diligebat scm iohannem baptistam: altera uero scm iohannem euangelistam. Nunc quotiens conueniebant inter se de illorum maioritate contendebant: ita ut magistra quoque uix posset eas compescere. Illa omnia priuilegia dilecti sui in medium proponebat: cui ista sui dilecti prerogatiuis ualide obuiauit. Nocte quadam ante matutinas sanctus iohannes baptista sue dilectricis somnum apparens: sic aut. Soror: nouerit sanctum iohannem euangelistam. me maiorem. Nunquam homo castior fuit illo: mente simul et corpore uirgo. Ipm xpc ad apostolatum elegit: ipm ceteris apostolis plus dilexit: ipi gloriam sue transfiguracionis ostendit. Ipe brissimus in pectore ihu in cena recubuit: ipe matrem suam ihu in cruce matrem uirginem commendauit. Ipe ceteris euangelistis aliquis uolans. et oculos mentis in rotam diuinitatis plenius defigens: euangelium suum sic exordius est. In principio erat uerbum. Scripsit et apokalipsim: qua michi in celestibus figuris obscurius

est. Plurima etiam pro xpo passus
est tormenta: flagella, feruens ole
um, exilia. Ecce propter ista et alia
sua multa priuilegia: maior est
me et dignior. Mane ergo uoces so
rorem tuam ante magistram: et
prouidens ante pedes illius pere ut
ignoscat tibi, q tocens eam exacer
basti mei causa. Que ad signa ma
tutinalia expergefacta: de tã clara
uisione cogitare cepit. Dictis uẽo
matutinis, cũ se altera soror de
disset, scilicet iohãnes euangelista
per uisũ affuit: et sub sensu uer
borũ horum suam allocutus est
dilectricem. Soror: scias b̃tũ iohã
nem baptistam longe maiorem
esse me. Inter natos mulierũ teste
xpo non surrexit maior illo. Ipe pro
pheta et plus qm̃ propheta. Ab a
gelo est ãnũciatus: et a sterili ma
tre contra naturã conceptus. In e
remo sine omni peccato cõuersat?
Quod de me dici nõ potest: qui lu
ceris in hijaris. inter seculares
seculariter uiui. Saluatorem
quem in utero agnouit. inter tur
bas ad se uenientẽ digito demõstra
uit: et in iordane sacris manibz
baptizauit. Ipe celos uidit aptos:
patrem audiens in uoce: filiũ ui
dens in homine: spũ scũ in specie
columbe. Tandem pro iustitia mr̃
tirizatus est. Ergo me maior est.
Vnde hodie uocare debes sororem
tuam ante magistrã tuam. et
prosternere te pedibus illius: sic
q̃ eam rogare ut tibi ignoscat, q
tocens illam exacerbasti. me con
tentione precursori dũi preferẽdo.
Mane singillatim ad magistrã
uenit: quid uiderint exponit.
Tũc simul se prosternẽtes, et ab in
uicem ut eis uissum fuerat uenia
postulantes: mediante matre spi
rituali reconciliate sũt: monente
illa ne de cetero de meritis sanctorũ
contendereẽt, que solo deo nota sũt.
No. Satis me edificat tanta in
superis ciuibus humilitas. Mon.
Nulla q̃ntũ ex presenti uisione col
ligere poteris, in regno celorũ de ma
ioritate premiorũ est contemno: q̃a
illic teste aplo omnis euacuatur
prelatio. Hoc tamen scias q̃ sicut
ciues superni uisitant cũ multa
consolacione se diligentes: ita q̃nq̃z
cũ iniectione et plagis se contemp
nentes. de canonico bunnense quem
sc̃s iohes baptista erusit. Iij.
Canonicus quidam erat in
ecclesia bonnensi qui frequẽter
cum sodalibz suis moniales in dit
kirchen solebat uisitare. Nec erat
in eadem uisitacione aliquid religi
ositatis; sed leuitatis et periculum
animarũ. Quocens eũ cum oper
tebat intrare claustrũ per monas
terii quod in honore sc̃i petri et sc̃i
iohãnis baptiste dedicatũ est. transi
bat erecto collo: nec una quidẽ uice
coram altaribz caput inclinas. Noc
te quadam uenerabilis baptista.
in somnis illi apparens, et torno
uultu in eũ respiciens: sic ait. Et tu
tuque tocens per oratoriũ meum
transiens. nũquã aliquid mihi ex
hibuisti honoris: ut saltem uel una

uice ceruicem flecteres coram altari
meo. Ceuans q̃ pedem tam ualide tu
sit eum in uentre: ut tam ex terrore
increpationis. q̃m ex dolore tunsio
nis cingularet. Ab illa ciñ hora cepit
infirmari: et paulatim tumescẽte
uentre ydropicus fieri. sicq̃ uadens
donec tuualescente morbo moreret.
Et si uis scire iohãnes erat nomen
eius. forte ex hoc ꝓ̃o scias amplius
turbabatur: et ipsa nominis eius
equiuocatio nichil memorie nichil
reuerentie cordi eius impresserat cir
ca ꝓ̃m. No. Cum maior sit ꝓfũdo
patre q̃m ure. quid est q̃ sã tam
diure suas iniurias uindicauit?
Mo. Voluntas comprehensorũ sic
diuine uolũtati unita est: ut nõ
possint aliud uelle. nisi quod illum
nouerint uelle. Viatores uero pro
tinus tenentur orare: illi q̃ diui
ne iustitie consentire. Mercurius
martir iulianũ iam cũ ꝓ̃o regnãs
occidit: qui in ira forte pro occisori
bus suis x̃pm̃ exorauit. No. Pla
cet quod dicis. Sed quid est quesso
q̃ sanctus iohannes baptista quo
nullus maior est inter natos muli
erũ. tanta ludibria passus est in
morte: ut consilio adulterae ad peti
tionem saltatricis occiditur. Mon
Vt nullius iusti mors abhorreretur
Adhuc ciñ idem magnus propheta
in suis reliquiis ludibria experitur.
de mercatore qui mercetur uendidit
brachium sã iohis baptiste. liij.

Non est diu q̃ quidã mercator
terre nostre mare transiens. cũ
brachiũ sã iohãnis baptiste. in eius
hospitali uidisset. et desiderasset: in
telligens custodem reliquiarũ quã
dam procari feminã. sciens q̃ mi
esse quod mulieres huiusmodi a
uiris nequeant extorquere: acce
siens illam ait. Si feceris me habere
reliquias sã iohãnis baptiste. que
sunt penes custodiã amasiu tui: ec
ce tum quadraginta libras argenti
tibi tradam. Illa oblatam pecuniã
siciens: hospitalario consensũ pre
bere recusauit. donec sacrũ brachi
um obtineret. Quod statim nego
tiatori tradidit: et predictũ pondus
argenti recepit. Cernis quantũ ludi
briũ? Sicut olim caput sã iohãnis
baptiste ab herode pro mercede salta
tionis traditũ est lasciue puelle. et
ab illa datũ matri adultere: ita hoc
tempe brachiũ eiusdem datũ est pro
munere fornicatoris. ab hospitala
rio non minus herode malo. turpi
femine: et ab illa uendituri mera
tori. Quod ille non terre sicut hero
dias sed purpura uiuoluẽs. adul
terium pene terre fugit: et ad aurifi
cem grunnigen que sita est in ito
tu filie puteum: domũ in ea compa
rauit: et in quadam eius colũpna
brachiũ occultans: ualde diteseere
cepit. Die quadam sedente eo in ta
berna. cũ ei quidã dixerit. ecce aui
tas concrematur. et iam incendiũ
appropinquat domui tue: ille ei re
spondit. Domui mee non timeo:
bonũ ibi reliqui custodem. Surrexit
tamen et domũ intrauit. in qua
dum columpnã remotam conside
rasset. ad tabernã redijt: mirãtis

amicis que nam esset causa tante
securitatis. Interrogatus de custode
domus sue, cui per ambages respon
disset: et hoc ipsum concutes notare
mulierisset; timens ne forte sibi vi
inferrent, brachiū extrahens cuidā
muliere custodiendū cōmisit. Que
secretū eclare nesciens, cuidam depo
sitū prodidit: et ille cuiusq; Cum sta
tim reliquias tollentes, et ad ecclesi
am deportantes; depositori cū lacrim
sua repetentes, dicentes responderunt,
Quem cum interrogassent, cui sū
essent reliquie, se nomē nescire dix
it; nolens eis eas prodere. Et dolore
tamen ciuitatem deserens et paupe
rem mauerens: non multo post
infirmatus est grauissime. Qui
cum mori timeret, cui essent reliqe,
et quomodo illas obtinuisset; confes
sori suo patefecit. Quod ibi compe
tum est cuiusq; theccam argenteam
et deauratam, gemmisq; preciosis
ornatam: ad similitudinē brachij
fecerūt: in ea reliquias reponentes.
Ego ante hoc biennū idem brachiū
vidi: et est pelle et carne vestitum
Vidi ibi et crucem paruā auream
reliquiis refertam Friderici imperato
ris: que predicto hominī cū bracchi
o data fuerat. No. Cum sancto
iohanne sanctorū nemo credatur
esse maior: quod est q' nullū signū
legitur in vita sua fecisse: Non
Vt dōs ostenderet sanctitatem non
consistere in signis: sed in bona vi
ta. Post mortem eius signis claruit
inumerabilibus et magnis. Predā
uero aues reliquias sū iohannis
minentes, retro altare fecerūt domū
culam ex tabulis satis firmā: sicu
cacumine noctibus sacerdotem do
mire fecerūt. Sub quo prima nocte
sic domus conquassata est, ut non
parum ei horrorē concuterit; secūda
uero nocte dormientem excussit, m
pamentū illū proiciens. Cumq; v
nus ex potentibus de ciuitate infirma
retur, et theodericus ecclesie illius sac
dos ab illo rogatus, brachiū in domū
eius detulisset ac denudasset; tam
brachiū qm purpurā cui fuerat in
uolutū, reperit recenti sanguine in
fectum. Hec michi retulit ore suo. Sa
cerdos ab eodem brachio modicum
carnis prescidens cum illam ī ma
nu occulte deferret, tantū sensit ar
orem ex eo, ac si ignitū carbonem
portaret. Multa siquidem signa
ac sanitates per easdem reliquias
in illa fuit ciuitate: meritis sancti
iohannis baptiste. De dente molari
bus iohannis baptiste. Iiii.

Est apud nos in heysterbach
dens molaris et magnus, eius
dem precursoris dōm tria habens co
nua: qui qualiter apud nos deuene
rit et quid per illum apud nos ope
ratus sit dōs tibi recitabo. Cumq;
uastata fuisset ciuitas constantino
politana a cruce signatis, et diuisi
diuersa diripuissent: henricus mi
les de vlme inter reliquias preciosis
simas etiam tam dictū dentem sū
iohannis tulit de ecclesia sōe sophie.
Quem repatrians in tūn dilexit, ut
in castro suo oratorū edificaret: ibi
eum condere volens in altari. Quod

ci germana eius magistra in insula
sancti Nycolai. propter affectū quē
habuit et habet erga domū nr̄am
dissuasit; sed tūc persuadere
non potuit. Qui post breue tēpus
a wernero de bo lant captus: spe
oracionū nr̄arū iussit eum nobis
transmitti. Interim cuidā sororū
predicti centobij in somptuis ostē
sum est; q̄ q̄n eo ḋns uenirēt ad
locum nr̄m henricū fore liberādū
Quod ita factū intelleximus. Nā
prior noster per quem transmissus
est; in flumine cum illius beneficio
o maximū euasit periculū. Hen
ricus comes seynensis. habens mi
hum honestū. sed mente captum.
cum eo ad nos uenit; sperans illū
tum uirtute reliquiarū. tum bene
ficio oracionū nr̄arū posse sanari.
Qui dente sacratissimo signatus
et tactus. tam celerem uirtutis ef
sensit effectū; ut uix ad tactū ba
hste de monasterio progrediens.
se sanatū gratularetur. Est eīm ut
supra dixi. magnus et fortis. et tā
to magis ad curandas infirmita
tes ualidus; quāto minus in masti
candis cibis delicatus est usitatus.
Hec dicta sint de prophetis. De apo
stolis uero qui ordinem prophetū
cū sequūtur tempore; aliquas ti
bi subiūgam uisiones. Sto. Prius
michi uolo exponi quare a xpo apli
sub duodenario numero sint electi
et quare apostoli uocati. monachi
Vtrumq; non absq; magno sacra
mēto factum est. Iv.
Sicut dicunt De apostolis.

euāgelia. xpc ascendens montem
uocauit ad se quos uoluit; quos
et apostolos nominauit. Apostolus
interpretatur missus; teste xpo qui
ait. Non est apostolus maior eo qui
misit illū. Bene autem duodecim
sunt uocati qui alijs misteria fidei
predicarent; quia duodenarius nu
merus constat ex quatuor tribus.
uel ex ter quatuor. Ad hoc ergo duo
decim sunt electi ut per quatuor p
tes mūdi missi fidem sancte trinita
tis omnibus nūciarent; et credentes
ad vnā gloriam eterne bēatitudinis
conuocarent. Duodecim apostoli
duodecim sunt signa celi. duodecī
menses anni. duodecī hore diei; du
odecī stelle in corona sponse. Xpus
uero celum est. annus eternitatis
est; lux est. corona sanctorū est. A
postoli. duodecim sunt filij iacob. id
est xpi. duodecī fontes deserti. duode
cim lapides in uestē pontificali. du
odecī panes propositionis. duodecim
lapides altaris. duodecī lapides de
iordane sublati; duodecī bones sub
ereo mari. duodecim fundamēta
celestis iherusalem. No. Hys ui
ter pmissis; nūc sēm ordinem
subnectas uisiones. Mo. Iuer sā
apostoli per uisionē multis apparu
ant. et multa p eos miracula fiūt
contigerē; de paucis tamen pauca
tibi referam; sed quantū ad exem
plum sufficiencia. de feria
que scī andream repudiant.
Consuetudo est Capl. lvi.
maxime prouincie nr̄e ma
tronis; ut tali sorte specialem sibi

apostolū eligant. In duodecim can
delis duodecim apostolorū nomina
singula in singulis scribūtur: que a
sacerdote benedicte simul imponūt
Accedens uero femina cuiꝰ nomen p
candelam extrahit: illi plus ceteris
honoris et obsequij impendit.
In hūc modū cum quedam matro
na sancti andream extraxisset. et
non ei placuisset. reposita candela
aliū habere uoluit: sed iterū idem
occurrit. Quid plura? Tandē trax
it sibi placentem. Cui cū multū
exhibuisset obsequij. per omnes dies
uite; et ad extrema pueniens esset
moritura. nō illum sed bti andre
am sibi assistere uidit. Et inquit;
ego sum ille despectus andreas. Ex
quo colligitur q̄ nō mūqm sancti
etiam ultro se ingerūt humane
deuotioni. Quantū beatus iste
apostolus se invocantibus occur
rere valeat: sequens narratio decla
rat. De pelle ursina sō andree cpta
per quam mare furens sedatū est

Erant duo iuuenes . Ivii.
Iuxta ecclesiam sō andree ha
bitantes: qui pro suis iniquitatibus
remotas prouincias petere solebāt
Tempore quodam cū proficisci es
sent in norwegiam. frater reyner
monachus noster tūc sō andree in
coloma canonicus. sicut ipse michi
retulit. quīq̄ solidos illis dedit: pe
tens ut ex eis comparent pellem
ursi albam quales regio illa gig
nit. ad substratorū coram altari
sancti andree. Quod cū fecissent et
reuerterentur: tanta ortta est in
mari tempestas. ut omnes mutle
ret in desperationem. Hoc ideo fiēb
ut: ut dīs apli sui virtutem ostē
deret. Reordati uero predicti iuue
nes pellis sancti andree. contra pro
cellas intumescentes. uentos q̄z fre
mentes. illam cum fide leuauerūt.
et ecce dīs meritis apli sui quem
de mari uocauit suffragantibus.
imperauit mari et uentis: et facta
est in ipa hora tranquillitas tam
magna ut omnes qui in nauī erāt
mirarentur. Reuertentes uero colo
niam denarios reddiderūt: pellem
bto andree gratis offerentes. collau
non immemores beneficij. De hoīe p
sanctū iacobū a suspēdio liberatū.

Quidam quidam de transito. Ivm.
inferiori. cum filio suo ad scī
iacobū profectus est. Accidit si bene
memini ut in quodam loco hospes
eius nescio quid perderet. et suspicī
onem de eo habens furtū illi coram
iudice ciuitatis imponeret. Quo
negante et dicente. deus nouit et
sanctus iacobus testis est me mūqm
fuisse furem neq̄z furis socīū. iudex
uerbis non credidit: sed suspendij
sententia innocentem dampnauit.
Videns filius patrem dampnatū
nec aliquid ei prodesse fratrū testi
monia; flens et eulans dixit ad
iudicem. Rogo uos diē quatenus
in tutu dei et sancti iacobi me suspē
datis: patre meo dimisso. Ego enī
nouī innocentiā illius. Cui flentiz
et instanti tandem iudex motus.
patrem absoluit: filiūq̄z suspendit
Pater uero tristis minis cū socijs

protestatur, et limina bti iacobi uisitas
ipsiq; pro anima filij supplicans: post
quam ad locum suspensionis rediit: aut
fratribus, Ecce fratres filius meus. Ipse
cor ut paululum subsistatis: donec illum
deponam et sepeliam. Audita uoce
patris filius respondit, Bene uenias
pater: adhuc enim uiuo. Depositus ab
eo et interrogatus que nam esset cau
sa tanti miraculi, aut, Sanctus ia
cobus apls ab ea hora qua huic pa
tibulo appensus sum, usq; mc manibus
suis sustentauit me. Ego etiam
non sitiui, nichil doloris sensi: nec
unquam melius michi fuit omnibus
diebus uite mee. Statimq; pariter ad
beatum properantes aplm: filius
ut uotum suum solueret: pater ut gras
pensaret: incolumes reuersi sunt
in ciuitatem traiectensem. Et est id
miraculum in eadem ciuitate, sicut
nobis retulit wilhelmus monachus
noster, ibidem canonicus, ualde cele
bre atq; notissimum. Ecce Stupenda
sunt que dicis. Non Referam tibi
aliud miraculum de sancto thoma a
postolo: meo uidelicet mauis ista.

De gerardo milite quem dyabolus de cena
sci thome in india transtulit in terram

In uilla que dicitur Suam. ite.
holenbach, miles quidam habitauit
nomine gerardus. Huius nepotes
adhuc uiuunt, et uix aliquis in eade
reperitur uilla quem lateat miracu
lum quod de illo dicturus sum. Hic
sanctum thomam aplm tam ardenter
diligebat, tam specialiter pre ceteris
sanctis honorabat: ut nullum pauperem
in illius nomine petentem elemosinam
negaret. Multa preterea priuata
seruitia, ut sunt orationes, ieunia,
et missarum celebrationes, illi impen
dere consueuit. Die quadam deo per
mittente, omni bonorum munere de
abolus ante ostium militis pulsans
sub forma et habitu peregrini: in
nomine sci thome apli hospitium pe
tuit. Quo sub omni festinatione
introuisso: cum esset frigus et ille
se algere simularet: gerardus cappam
suam furratam bonam satis, qua se
tegeret, iussit subitum transmittere.
Sine uero cum is qui peregrinus uide
batur non appareret, et cappa que
sita non fuisset inuenta: uxor mariti
rata aut, Sepe ab huiusmodi trufa
ris illusus es. et adhuc a superstitio
nibus uetis non cessaris. Cui ille ad
tranquillo respondit, Noli turba
ri: bene restituet nobis hoc dampnum
sanctus thomas. Hec igitur dyabolus
ut militem per dampnum cappe ad
impatientiam prouocaret: et apostoli
dilectionem in eius corde extingueret.
Sed multum cessit ad gloriam: quod
dyabolus preparauerat ad ruinam,
et inde amplius ille est accensus: in
de iste confusus est ac compunctus.
Nam paruo emensio tempore gerar
dus limina bti thome apostoli adi
re uolens, cum esset in prouincia po
situs, aureum in oculis uidens
in duas partes diuidens eas q; iam
illa coniungens una illi dedit: et alte
ram sibi reseruauit dicens, Huic
signo credere debes. Rogo etiam ut
quinq; annis reditum meum expectes:
quibus expletis nubas au uobieris.

Et promisit et. Qui uiaiadens lon
gissima: tandem cū magnis expensis
maximis q̃ laboribus peruenit ad ci
uitatem sancti thome apli. In qua
a ciuibus officiosissime est salutatus: et cū tanta caritate susceptus,
ac si unus illorū esset eisq̃ nouissi
mus. Hracam eandem asserbens
bto apło. oratorū eius mirauit et
ait: se. uxorem. et omnia ad se p
tinentia illi cōmendans. Posti hec
termini sui reminiscens. et in eodē
die quinquennū completū consideran
s: ingemuit et ait. Heu modo
uxor mea uiro alteri nubet. Impe
dierat deus uter eius. propter hoc
quod sequitur. Qui cū tristis cir
cumspiceret: uidit predictū demo
nem in cappa sua deambulantem.
Et ait demon. Cognoscis me ger
harde? Non inquit te cognosco:
sed cappam. Respondit ille. Ego sū
qui in nomine apli thome hospi
tū a te petiui: et cappam tuā abs
tuli: pro qua et ualde punitus sū.
Et adiecit. Ego sum dyabolus: et
preceptū est michi ut anteqũ hoīes
cubitū uadant. in domū tuam te
transferam. eo q̃ uxor tua alteri vi
ro nupserit: et iam ī nuptijs cum
illo sedeat. Tollens q̃ eum. in pre
dei ab india in theutonia. ab ortu
solis in eius occasum transiecerit:
et circa crepusculū in curia propa
illum sine lesione deposuit. Qui
domū suam sicut barbarus ītrās.
cum uxorem propriā cum sponso
suo uidisset comedentē. propius
accessit: ea q̃ inspiciente partem
circuli in ciphū mittens abcessit. Qd
ubi illa uidit mox extraxit: et par
tem sibi dimissam adiūgens. cognou
it eum suū esse maritum. Statim
exiliens in amplexus eius ruit. ui
rū suū gerardū illum esse proclamans: sponso ualedicens. Quem
tamen gerardus illa nocte pro ho
nestate secum retinuit. Ecce tam ī
hoc q̃n in predicto miraculo satis
perpenditur: quantū bti apostoli
diligētes se diligant atq̃ glorificēt
No. Non mirū si diligentes se dili
gunt. cū supradictū sit de scō andre
a. q̃ etiam se contempni ētu femine
ad diligendū ingesserit. No. Sicut
supra ostensū est de scō iohanne bap
tista. sicut apli diligentibus se pre
miū impendūt: ita suos contemp
tores quādoq̃ puniūt. Noū Da
exemplum. Noū Prius de sancto
Bartholomeo apło premittā unū
miraculū: deinde hoc quod petis sub
iūgam exemplum. De dente sancti
bartholomei de quo sanguis exiuit
in monte sancti dū diuideretur. Ie.
saluatoris uxta aquis grann. mu
inclusa quedam defuncta est: que
inter suas reliquias etiam dentem
habuit sancti bartholomei apli. Hi
cum seruisset sacerdos qui ei missas
celebrabat. eumq̃ postulasset. et
illa non annuisset: recessū minabā
tur. nisi saltem medią ptem ei do
naret. Illa uero dentem multū dili
gens. et sacerdote carere nolens. ut
diuideretur consensit: licet suauissi
me. Mira res. Mor erat ut sacerdos
cultellum denti superposuit: ac si

denuo sanctus pateretur, guttatim de illo sanguis erupit. Quo uiso sacerdos territus est; dentem q̃ inclusit dimisit integrũ. Ego uero eundem dentem anno preterito uidi apud sancti monialis in porceto. Et q̃ q̃ aplis contemptrices se punian; ecce exemplũ. De femina que btm̃ iudã apostolum contempsit. Ici.

Matrona quedam specialem aplm̃ habere uolens, cũ eo modo quo supradictũ est de scõ andrea per candelam btm̃ iudã ut puto extraxisset: tracta uero ad iam candelã cũ nomine iactauit. Volebat enim habere unũ de nominatis aplis: ut est sanctus iohãnes euãgelista siue beatus iacobus. Cui nocte in somnis apparens, dure satis coercuit: conq̃ rens se ab ea contemptũ et post ad iam indignie proiectũ. Nec sic quiuit; donec uerbis adhuc sũt plagis integro eũ anno lecto paralitica decubuit. Noti Licet sic per sortes aplos eligere? Ito. Sorte mathias aplus legitur electus. Non tamẽ ideo est electus ut alijs anteponeretur; sed ut p eum duodenarius nũs p iudã diminutus suppleretur. Dicto tamẽ ab eadem electione huiusmodi sortes desendisse. Audiui colonie quedam litteratũ sacerdotẽ, palam in ecclesia reprobare tales electiones. Omnes inquit aplí eque sunt scí: et iudaro omnes a nobis eque honorandi. Et si aliqui illoru specialis honor est exhibendus: uto petro per quẽ tegrio ecla conuersa est ad fidem. Illi uidico esse impendendũ. Ipm̃ specialem aplm̃ nobis ipse destinauit. Beato uero heribertus et successor eius peregrinus colonienses archiepiscopi in ciuitate colonia omniby aplis vnam ecclesiam conuentualem condiderũt: in quibus omnibus simul equalis honor idemq̃ seruicii exhiberetur. Oũ tum mereantur in ecclesia eadẽ ipso eiusq̃ aplis digne seruientes; et modico quod sequitur poteris perpendere. De bracharrue eccle scorum aplorum cui? domus inter flãmas ardentis seruata est. Ici.

Quum iendiũ ciuitatis colonienses consumpsisset: mulier quedã que ecclesie sanctorũ aplorũ pro sua mercede beatae cõsueuerat, domũ ligneam prope positam habebat. Cui cũ incendiũ ex uicinis domibus propinquasset: filia eius uasa et supellectilem efferre cepit. Quod ubi mater comperit: ire statim dicens. Noli filia noli: sed ea refer in domũ. Sic q̃ clausa domo mater spem habens in sanctis aplis ecclesiam eorũ adiit; sic q̃ orauit. Sancti aplí si umquã digne uobis fideliter q̃ seruiui: custodite domũ meam et uasa mea. Mira fides feminie: mira et uirtus aplorum. Qui propriã ecclesiam ex parte cremari permiserũt: beatitrus sue domũ in medijs flãmis positam, non sine maxima admiratione multorũ illesam seruare curauerunt. Ito. Valde honorandi sũt aplí: per quos mundus iste iudicabitur. Ito. Verba hier reuocant

nuchi ad memoriam. tuus cuiusdã
dictum siue factum: relatione digniũ.

De karolo que coloniense qui lapides ad fundamẽta ecĕie scõr aplõrũ emit.

In colonia burgensis quidam lxiii.
erat homo diues et potens karolus
nomine: pater dñi karoli abbatis
qñq; uilariensis. Hic cum audisset.
quia aplĩ uidentur esse: cogita
uit mira se dicens. Peccatũ graue
est: et lapides anchoarei ualde sũt
ponderosi. Etnam igitur lapides
tales. ad futurã fabricam sancto
rũ aplõrum. ut cũ in die iudicij opa
mea bona nec non et mala posita
fuerint in statera: aplĩ qui iudices
erũt lapides istos tanta opera mea
bona continẽti imittent: et mox ꝑ
ponderabit. Emit igitur nauum la
pidibus plenã: quos per currus
portari et iuxta aplõrũ ecclãm de
pom fecit. Quem cum canonici in
terrogassent quid sibi uellet per la
pides illos. respondit. Aliqua dierũ
renouãda est ecclesia ista: et tunc
erũt uobis necessarij. Non multo
post cum ecclesia extenderetur: oc
casione ut puto eorũdem lapidum
in fundamẽto posita sunt. Hec de
aplõrũ uisionibz dicta sint. Nunc
aliqua tibi dicam de martiribus.

No. Quid faciat martires. ꝗre
martires dicantur. uel quot sint
genera martirij: prius mihi di
cas. Non facilis hoc̃ soluere est.

De martiribus. Capl'. lxiiii.

Causa non pena facit mrẽs.
Duo enim latrones xpo affixi
sunt hinc inde: unus martir effect̃

est propter uirtutẽ confessionis. al
teri pena sua initiũ fuit eterne dãp
nationis. Martires enim grece. testes
dicuntur latine: eo q̃ pro testimõio
fidei occisi sunt. Sunt autẽ quatuor
genera martirij. Quidam occisi sũt
propter solam innocentiã. ut abel.
alij propter iusticiã. ut prophete. et
iohannes baptista: alij propter zelũ
legis. ut septem fratres machabei.
alij propter fidem xpi. ut apostoli
eorũq; successores: et hij anthono
masice dicũtur martires id est testes
quia sanguinis sui effusione fidei
xpi subscripserũt. No. Attendũ
sancti eũ a nobis uenerãtur. No.
Etiam. Adhuc enim ꝑ diuersas uisio
nes suas mam festant mortalibus
reliquias: ut uenerantibz illas debi
tores fiant. De reuelacõe martiris

Quando mri. Capl'. lxv.

Quando renouata est ecclesia bonẽsis.
quorũdam mrũm corpora ex sacra
legione thebeorũ illic reperta sunt.
Ex quibus cũ unũ corpus integrũ
et preterea pars alterius martiris
nobis data fuisset. cuidã adolescẽti
talis de eo uisio ostensa est. Videbat
sibi in somnis stare iuxta scrinũ
earũdem reliquiarũ. Cui cũ quidã
diceret. nosti quid in isto scrinio cõ
tineatur. et iuuenis respõderet:
etiam. corpus martiris mri: ille
subiũxit. Falleris: nam iur unus
et diuidius in eo iacent. Quod us
q; ad illud tempus omnes nos la
tuit. Tante enim uirtutis sũt eadem
sacrata ossa: ut aqua superfusa.
uarijs infirmitatibz sit medela.

Maxime tamen sanat tumores ac inflationes. Qui uero fideliter in periculis sucurrunt: uisio subsequens declarat.

De scis ante alkazer facere uisis p cs xpiani adepti sunt victoriam.

Anno gratie millesimo . lxvi . ducentesimo decimo septimo. cruce signati ex tota alemania ac frisia cum trecentis fere nauibus circa idus iulij introuerunt portum iuuenis bone. In quo dum per aliquot dies moraretur. plures naues illic exspectantes: ad petitionem seuerii episcopi iam dicte ciuitatis. et epi choreensis. nec non et templariorum. atque hospitalariorum. castrum sarracenorum nomine alkazer id est omni carcere obsederunt. Sexta uero feria post natiuitatem bte marie uirginis genitricis dei. congregati sunt contra eos quatuor sarracenorum reges. habentes in exercitu suo ad centum milia pugnatorum. Quibus xpiani multo minores. sed fide maiores: sanctum iacobum beatumque vincentium regionis illius patronum et alios si quos poterant sanctos inuocantes: hostibus occurrerunt. In primo uero congressu vnus regum cecidit. nec interfectorum non erat numerus: plurimi captiuati sunt. Qui cum p exercitum ducerentur: querebant a xpianis signa victorum: asserentes candidissima acien cruces rubeas in pectore gerentes: suorum multitudinem in fugam conuertisse. Insuper galee quas p mare contra xpianos conduxerant: celestis diuinis uisionis terrore sunt fugate. Quod peregrini audientes gratias egerunt xpo: qui martyrum suorum auxilia eis destinare dignatus est de celis. Hec michi relata sunt ab hijs qui certamini interfuerunt: et ex ore sarracenorum que dicta sunt audierunt. No. Est ne pecin cum martyrum reliquijs ire ad exquisita natiue. No. Peccatum est si gestantes illas non erubescerent necessitas. Sa non abhorrent bone natiue: sed culpe. de reliquijs mm q bernardum in latere stimulauerunt

Bernardus . Cap . lxvi . monachus noster tempore quodam ante conuersionem nefao q uiuens. reliquias bton̄ martyrum iohanis et pauli. in capsula ad latus portabat. Quem qui carnis incentiua ad delectationem mouerent. sancti martyres quia motus illicitos restringere non conuertitur. p capsellam latus eius dure satis tudere ceperunt. Quod cum ille non aduertere. et motus libidinosis quiescere. eiusdem tumsiones cessarent: p horas aliquas cum item titillationes surgerent. renouate sunt et punctiones: ac si sancti suum baculum uoce prophetica increparent dicentes. Mundare qui fers uasa dni. Vasa dni sunt corpora sanctorum. Hinc est q achimelech sacerdoti cum hesitaret pueris dauid dare panem sanctum: dauid respondit. Et quidem si de mulieribus agitur continuimus nos ab heri et mudiusertius qui egrediebamur: et fuerunt uasa id est corpa puerorum sancta id est munda a concubitu. Et sicut michi retulit pdes

bernardus. mor ut notare cepit pe
nam. inquantum potuit cōpescuit
culpam: et hoc discens q̄ sās placeret
non solum mūdicia mentis. sed et
corporis. Nouit. Quid sentis de pre
dicatoribus illis qui tantū propter
questū reliquias sanctorū circumferūt:
multos q̄z decipiūt: Mo. Et sancti
ad talium irrisas indignētur: dicam
tibi quid monachus quidam de bru
wylre michi retulit. De dante sā
nicolai in bruwylre. Capī. lxxiii

Quando ecclesiam suā
monachi tam dicti cenobij
ampliare disposuerūt: per quos dā
sacerdotes seculares in lingua poten
tes. et ad emūgendam pecuniā effi
caces: dentem patroni sui bti Nico
lai pontificis. ad diuersas transmi
serūt prouincias. Erat enim cristallo
inclusus. Die quadam cū predica
tores conducticij inhoneste se gerē
do uas tantarū reliquiarū circum
ferent. cristallus crepuit: ac si illor
blasphemias pontifex reuerendissi
mus sustinere non posset. Quo mi
raculo uiso dentem retulerūt: nequ ad
tale opus ultra eum de monasterio
efferri passi sunt. Ego ruptura eius
dem cristalli uidi. Nouit. Quid est q̄
quidam martires alijs maiora signa
faciūt post mortem: Est ne hoc ex a
liqua eius mēcia sanctitatis: Mo.
Sicut superius dixi. miracula non
sunt de substantia meriti: sed signa
sanctitatis. Quidam sā in uita sua
multa signa faciūt: et post mortē
quiescūt. Alij econuerso. quia nulla
sanctitatis siue indicia in mūdo dederūt:
post mortem miraculis claresciunt.

Quare bās thomas cāntuariensis pl
ceteris sās mrīlz miraculis choruscat

Beatus uero thomas Capī. lxxiv.
episcopus cantuariensis. qui
nostris temporibus pro ecclesie liberta
te usq̄z ad mortem dimicauit: mul
tis miraculis in suis persecutionibus
choruscauit. satisq̄z de illo post obi
tum disputatū est. Quidam dixe
runt eum damnatū ut regni pro
ditorem: alij martirem uti ecclesie
defensorem. Eadem questio parcius
inter magistros uentilata est. Nā
magister rogerus iurauit illū dig
nū fuisse morte. et si nō tali: bti uiri
constantiā iudicans contumaciā.
Contra magister petrus cantor iu
rauit eum esse martirē deo dignū:
utpote pro libertate ecclesie trucida
tum. Quorū questionem ipse soluit:
cum multis et magnis illis signis
glorificauit. Non ideo tamen aplis
siue alijs magnis martirib̄z i meri
tis preferendus est: qui tanta et tā
crebra miracula post mortem fecis
se non leguntur. Simile habes de sō
annone coloniensi archiepo. Cui cū
post mortem multa detraherent. di
centes eum fuisse ecclesiarū denegra
torem: et cuiusq̄ suorū execratorem.
dns deus in translatione illius q̄ntē
sanctitatis esset signis plurimis ostē
dit. Mo. Probabile est quod dicis:
sed aliud est quod me mouet. Sepe
contingit ut pro reliquijs sanctorū
alie res habeantur: et pro ueris falsa
ueneretur. Videntur tibi huiusmo
di ueneratores peccare an mereri:

Mo. Ideo uidetur ignorantia in talibz
excusat culpam: pietas meretur gra
tiam. Hoc uerũ esse certũ est: quia
quicq dns per falsas reliquias ad ho
norem sanctorũ quibus asscribũt.
et fide honorantibz illas miracula
operatur. Verbi causa. De freno p
quod multa fiebãt miracula cũ ceder
Miles quidã mrs ẽ putaret. lxx.
Dum predictum mrem virũ thomã
cantuariensem ardentissime diligẽs.
si aliquid de illius posset habere reli
quijs arrumque atq inuestigauit.
Hoc cum audisset quidam dolosus
sacerdos in cui? domo hospitabatur:
ait illi. Ego fremũ quo diu usus est
beatus thomas penes me habeo: et
sepe utilitates eius expertus sum.
Quod miles audiens et ita esse pu
tans. sacerdoti pecuniã postulatã
letus obtulit: et fremũ cum multa
deuocione recepit. Deus uero cui
nichil est impossibile fidem mili
tis remunerare uolens: ad honorẽ
siu martiris multa per idem fremũ
facere dignatus est miracula. Qd
miles considerans in honore mris
ecclesiam condidit: loco reliquiarũ
fremũ sacerdotis pessimi in ea repo
nens. Hic sit finis de uisionibz mar
tirũ: quia compendio uti uolens
ad ordinẽ festino confessorũ. No.
Qui sunt confessores. et quare sic
dicti michi edicato: postea uisiones
subiũgas. De confessoribus.
Ad ordinẽ Monachus. lxxi.
confessorũ pertinent pontifi
ces. abbates. clerici. monachi. nec
non et laici religiosi xpiani uita
et ore confitentes: et sine sanguinis
sui effusione ad eum quem confessi
sunt migrantes. Tempe persecuto
ris omnes xpiani confessores dicti
sunt. xpiani in suis tribulacionibus
corde et ore confitentes: maxime tñ
hij qui pro illo passi sunt. Qui poste
a antonomastice dicti sunt mrs.
et nomen confessorũ specificatum
est maxime ad sacerdotes dñi. peca
torũ confessiones recipientes: quibz
data est a dño potestas ligandi atq
soluendi. Nou. Qui tibi uidentur
maiores martires an confessores?
Mo. Questio hec soluenda est sdm
excessus et excedencia. Inter ordo mar
tirũ ordinẽ confessorũ precellat
dignitate: quidam tamen confes
sores quibusdam martiribus me
rito longe sunt superiores. Vnde
sancta ecclesia cantat. Plus cursus
in certamine confessor iste sustinẽs:
qm martir ictum sufferens mucro
ne fundens sanguinem. Ecce exem
plum. Certum est ordinẽ episcopor
dignioren esse ordinem abbatũ: ata
men quidam abbates regales qui
busdam episcopis gloria et honore
maiores sunt. Nou. Consenso. Mo.
Quanta sit in uisionibus beatorũ
confessorũ consolacio: paucis sub
exemplis tibi explicabo. De conuerso
cui sõ nycolaus apparuit in choro.
Est quidam apud . lxxii.
nos conuersus. cui? nomen
prodere non licet. uir bone conuersa
cionis: et sanctũ nycolaũ specialiter diligens. Iste sicut ab eius ore
audiui: in quadam sollempnitate

infra matutinas, iam dictum confessorem pontificalibus indutum in choro stare conspexit. De cuius uisione que magne fuit reuerentie, tantum gaudij cor eius concepit: ut sibi altitudine duorum pedum a terra suspensus uideretur. Non solum hic beatissimus pontifex perfectorum uisitator: sed et miserorum in summis necessitatibus esse dinoscitur liberator.

De fure quem idem confessor a patibulo liberauit. Lxiii.

Pondum duo anni sunt elapsi, quin uilla quadam uicina coloniam sicut inter illic audiui cum preterue: loco furis quidam deprehensus est. Verum cum esset uel innocens, mihi dicit non potuit. Quem cum more adiudicatum, et laqueo collo eius mitto in patibulo appendissent: nil le minimum dolorem sustinens cum iam mortuus estimaretur: clara uoce clamauit. Funiculum laborastis, non potestis me strangulare: sanctus episcopus dominus meus nycolaus mihi assistit. Et uideo illum. Quod multi audientes, et ita esse expimento cognoscentes: putantes eum innocentem, ob honorem sancti nycolai depositum abire permiserunt. Qui breuiter ad memoriam sui liberatoris ueniens, gratias egit: se a suspendio illius meritis absolutum proclamans.

Ao. Audiui ab infancia quod sanctus nycolaus omnes episcopos misericordia precellat. Mo. Tante pietatis est et misericordie: ut et malos a morte sicut dictum est sepe liberet: et bonos mori desideret. Illos ut emendentur: istos ut eterna beatitudine fruantur, seuera dissolui et esse cum xpo: multo melius est. Et beati sunt mortui qui in domino moriuntur.

De adam monacho quem sanctus nycolaus cum sancto petronio ab infinitate sanauerunt. Lxiiii.

Adam monachus de lucka cum superioribus memini: in quadam conuentuali ecclesia sancte, quam lucka dicitur scolas frequentauit. Cumque in cimiterio multi lateres essent repositi ad fabricam oratorij: ipse sicut puer unum ex eis tulit: et in eo sculpere cepit. Quod cum magister eius uidisset: terruit eum dicens. Depone laterem quia excommunicatus es. Ad quod uerbum puer territus: cepit mox infirmari. Cumque in tali morbo ad extrema deuenisset, et iam mortuus data fuisset candela in manu: duos pontifices beatum nycolaum et sanctum patrimonium prefate ecclesie patronum, coram se stare uidit et agnouit. Stabant autem in habitu pontificali: et in claritate magna. Dumque ad sanctum patrimonium dicit nycolaus. Vis ut tollamus puerum istum nobiscum? Respondit ille. Non. quia in alto ordine mortetur. Sicque disparuerunt. Eadem hora puer conualescens surrexit: et magistro eius qui presens fuerat tunc temporis miraculum diuulgante. in ecclesia est compulsatum. et ad honorem tantorum pontificum. Te deum laudamus decantatum. Hec mihi ab eodem adam mox relata sunt. De puero oppressione cum sanctus nycolaus mortem pepulit.

In uilla que leighunge. Lxv.

uocatur et circa duo miliaria

distat a coloma, ante hoc septennium
contigit quod dicturus sum. Puer q̃
dam simplex cuiusdam matrone il
lic porca pauit. Hic bm̃ Nycolaum
in tantũ diligebat: ut singulis diebz
medietatem panis sui in honore illu
ius pauperibus erogaret. Oracionibz
etiam assiduis misericordiam eius
interpellabat. Cuius deuotis obseq̃
is beatus pontifex delectatus: die q̃
dam ei in agro apparens in forma
et habitu ueneranda senis, ait. Puer
bone, mina gregem ad domũ. Cu
cum ille responderet, dñe adhuc m
mis est mane: si hoc facerem dña
mea increparet me: subiunxit scũs.
Fac quod dici: quia hodie ante so
lis occubitũ morieris. Ad quod puer
territus, cum interrogaret eũ, dñe
quis es: respondit ille. Ego sum Ny
colaus episcopus quem semp exora?
et cui pyandiola tua diuidere consue
uisti: modo uenit remunerare te. Va
de ergo ad hospitiũ tuũ, et accipe cor
pus dñi et preparare te: quia hodie
ut diui morieris. Sicq̃ disparuit.
Cumq̃ puer cum omnibz reuersus
fuisset, et dña eius interrogasset,
quare tam mature uenisset: respõ
dit. Necessitas compulit me: quia
ante noctem moriturus sum. Et
illa. Deliras. Reduc ergo gregem ad
pastum: quia non morieris. Qui
statim in lectum suũ se reclinans:
cum sacerdotem petiuisset, et ille
uenisset: aut ei matrona. Timeo
puerũ istum aliquid fantasie ui
disse: inuestigate ab eo diligenter
quid uiderit, quid habeat: uel q̃re
talia loquatur. Quod cũ fecisset
sacerdos: puer ei retulit uisionem
per ordinem. De cuius manibus eũ
cõmunicasset: hora predicta expi
rauit. Ecce in hijs duobz pueris po
teris cognoscere pietatem sancti
pontificis. Secularem consilio sancti
paternitatem distinxit spe uite melio
ris: pastorem hunc fidelem seq̃ diu
it ad pascua eterne uiriditatis. Alio
Quia sanctus Nycolaus crebrius
ceteris pontificibus in ecclesijs tam
in sculpturis q̃m in picturis repre
sentatur: uellem si esset possit aliqm̃
uidere ymaginẽ facie illius simili
mã per quam memoria eius mẽti
mee tenacius imprimeretur. Non
Ostendam tibi quãdam mirifica o
peris yconam: que ab eo qui sc̃m
Nycolaum in carne uidit fertur
formata: et ad illius similitudinẽ
depicta. De tabula sc̃i Nicholai
apud porcetum. Lxxvi.

In porceto monasterio quod uicta
aquis gram situm est, tabula ca
bitalis est, ymaginẽ bti pontificis
Nycolai ab umbilico et sursum se
representans: quam btus gregori
us regis gracie filius et cenobij eius
dem primus abbas atq̃ fundator,
illuc aduexit. Dicitur eadem fuisse
ycona quam barbarus sicut in mi
raculis sc̃i Nycolai legitur tulit, et
ad custodiam sui chelonei posuit:
cuius occasione ad fidem conuer
sus est cũ sua perdidisset, et ecclã
ymagine eadem reciquisset. Plume
per eam uirtutes facte sunt, mari
me in pregnantibz. Tempe quodã

cum ad domũ cuiusdam matrone hо
neste. in partu laborantis fuisset de
portata. et contra eam ad parietem
suspensa: ea hora qua partũ edidit.
ne parientem quasi attenderet cuic
tis qui aderant intuentibus tabula
seuertit. Est autem eiusdem ymagi
nis facies oblonga et excisa: multe
grauitatis et reuerencie. in fronte
caluities: capilli cum capitis quam
barbe candide canicies. Super uero
monachis cedentibus sanctimoniales
eodem modo cum tabula locum cede
perunt. No. Satis me edificat hu
militas beti hujus confessoris: qui se
superius abbatũ gloriatur in pane
pauperis pastoris. Moñ. Quis ma
ior xpiõ qui in iudicio dicturus est. e
suriui et dedistis michi manducare.
Fidelis. Quantũ uero xpiõ eiusq;
beatis confessoribus elemosina pla
ceat. uel qm̃ ualenter his qui faciũt
illam in periculis succurrat: ex se
quenti visione demonstrabitur. de
ingõ iohe cui firmati scs martin
et scs godehardus succurrerũt. Ex
Magister iohannes decanus vii.
maguensis cum scolaris esset.
tam grauiter tempore quodam in
firmatus est: ut confessis et sumpt
tis. nichil ei nisi mors superesse iu
deretur. Cui cum materia rapta es
set in cerebrum. solus iacens in cel
sum uenit. audiq; homines sibi ig
notos intrare: qui lances quas ma
nibus portabant cum lignis breui
bus et quadratis ante ipsum pone
bant. Stantibus eis ex una parte
lectuli: contemplatus est introrre

tres inclitos confessores. sanctũ uidel
cet martinũ turonensem episcopũ. et
sanctum godehardũ epm̃ hildensheñ
mensem. utq; berwardũ: qui eum
ex parte altera circumsteterunt. In
quorũ aspectu puer iohannes vm̃ i
ponitur lance: et lignum loco ponderis
altere. Cumq; eleuata statera: minu
tius esset eger minus habens predicti
confessores puerũ parvulũ et mendi
cum simul eius imposuerũt: qui simul
lancem aduersam mox suspendẽtes
lignis grauiores apparuerũt. Sta
timq; iohannes qui michi visionem
hanc retulit in sudorem erumpens.
et chrisim fecit. et de eadem infirmi
tate eiusdem conualuit. Nam. Quid
scolaris egrotantis ponderacio. uel
quid pueri pauperis significet ad
rectio: penitus ignoro. Moñ. Puer
idem ualde pauper erat et despectus.
cui tantũ misertus est iohannes
ut ei et panem frequenter daret et
matri cõmendaret. Homines bar
baros qui eum in lance appendebãt
demones fuisse suspicor. qui semper
morientibus se ingerunt: ligna. pu
eri peccata. Que quia meritis eius
grauiora iudebantur: sci cõfessores
quos sepius interpellauerat. elemo
sinarũ eius lanc̃ ĩmiserũt: cuius
beneficio adiutus est. Ex uero uita
humana qñq; propter elemosinas
mors subtrahitur: habes exemplũ
in uita scĩ iohãnis eleymon de petro
theolonario. pene in consimili casu
et visione. Hinc est q̃ nabuchodono
sor regi dum se in visione uidisset sub
figura arborem ab angelo esse presci

dendum: daniel consuluit. ut peccata elemosinis redimeret. Qui uero ob peccata eiusdem ante tempus quinque uita hominis presumpsit: idem daniel testis est. Cumque balthazar predicti regis filius. cum uxoribus et concubinis in uasis templi dei cotinuando deum irritaret: uidit contra se articulos manus scribentis in pariete. tria hec uerba. mane. thecel. phares. Quam scripturam sic daniel regi interpretatus est. Mane idest ante tempus dinumerauit deus regnum tuum: et compleuit illud. Thecel. appensum est in statera et inuentum est minus habens de iustitia. Phares diuisio. Et quia peccata preponderauerunt. eadem nocte occisus est: et diuisum est regnum eius medis et persis. No. Placet quod dicis. Mo. Tres prefati pontifices: aliorum trium episcoporum uisionem mihi ad memoriam reuocauit relatu dignam. de gerhardo abbate clarevallis qui scs eucharius cum socijs apparuit.

Bone memorie dnus gerardus abbas clarevallis qui nostris temporibus fuit. cum tempore quodam uisitandi gratia pergeret ad hemenrode. et apud religiosos fratres sancti mathie hospitaretur. "eadem nocte dictis matutinis ecclesie cryptam solus intrauit: et ad sepulchra sanctorum Eucharij. ualerij. atque materni. qui treuerorum primi erant episcopi. et martyrum regionum apostoli. deuotissime orauit. Maxime tamen petiuit sibi reuelari diuinitus. utrum magis expediret in officio abbatis manere. uel illam resignare. Cui gloriosi illi tres presules in multo splendore simul apparentes dixerunt. Frater. nequaquam officium tuum resignes: quia in breui cum palma martyrij ad nos ueniens. Sicque disparuerunt. Mane cum esset proficiscens prepositus sci symeonis eum ut secum in conuentu hospitari dignaretur rogauit: quod et promisit. Cumque completa uisitatione redire treuerim. de promissione eum satis penituit. uolens iterum orare ubi prius. quedam neglecta in prima uisitatione: speras sibi denuo esse reuelanda. Nou. Que fuerunt illa? No. Vbi aia sci materni fuisset infra illos triginta dies quibus sepultus fuit. Quid plura? Promisit sui memor in domo prepositi se recepit. et sicut ipse procurauerat in ipsa nocte solito matutinis surgens et matutinas decantans. monachis relictis et conuerso assumpto ad ecclesiam sancti eucharij peruenit: cryptam intrauit et orauit. "ubi sub forma priorum uisionis prefatos pontifices uidere meruit. Ad quem sanctus eucharius. Quid ad quid ueneris. Cui materinus: interroga eum. Cum fecisset: respondit ille. Anima mea per illos triginta dies fuit in paradiso: et quia sciebat se ad corpus esse reuersurum. mercede sibi in celestibus preparata frui non potuit. Mane ergo in officio tuo: qa per palmam martyrij ad nobis so

haberis. Quod ita factum est, sicut a quodam nuncio propter zelum domus latenter interfectus est. Dei de beatus pontifex adiuuet. Existere me in paradiso: michi actum est in mundo quod non uidetur. Vides quanta sit potentia electe animae a corpore exute? Si tanta uidit in terrestri paradiso: quanta putas uidet quando fruitur deo. No. Sed ambigo quin omnia tunc sciat et uideat. Si sanctus benedictus adhuc existens corruptibilis et beneficiis uiuens animae celos penetrans totum mundum uidit sub uno radio solis ante oculos suos collectum: non mirum si anima deo unita contemplatur omnia. Noui. Bene sentis: et hic de confessoribus sit finis. De uisionibus uero quarundam uirginum aliqua tibi referam: prius tamen de ipso ordine uirginali te edocebo. De uirginibus.

Tanta est gloria uirginalis ut angelis comparetur: quia qui non nubunt neque nubentur erunt sicut angeli dei. Hinc est quod in tabernaculo federis tertio operimento quod erat de pellibus rubricatis. quartum fuerat superpositum de pellibus iacinctinis. Per pelles rubricatas designatur martyrum: quod est consummacio omnium uirtutum. Per iacinctinas quas aereus sunt colores uirginitas, que ut quidam dicunt supra omnem uirtutem est: et angelicam redolet conuersationem. Virgines sequuntur agnum quocumque ierit utroque pede: id est integritate mentis et corporis. No. Ergo uirgines continentibus et coniugatis maiores sunt? No. Maiores sunt si comparentur statum ad statum: quia dignior est ordo uirginum quam ordo coniugatorum. Attamen in ordine coniugatorum. uiduarum. multi sunt multis uirginibus in merito multo maiores: quia penes carnis integritatem que uirtus non est. quam etiam infideles habent meritum non consistit: sed penes caritatem. Quis ergo audeat aliquas uirgines eas sanctissimas, patriarchis. prophetis et apostolis. qui coniugati erant pene omnes. anteferre? Noui. Quid ergo est q' sancti in tantum commendant uirginitatem? No. Vt ostendant quantum deo placeat castitas. Hec in uirginibus uocatur uirginitas siue continencia uirginalis: in coniugibus pudicicia coniugalis. In uiduis continencia uidualis. Vnde de eodem semine quod de manu seminantis cecidit in terram bonam. aliud fecit fructum tricesimum: aliud sexagesimum: aliud centesimum. Primus debetur coniugatis, secundus uiduis. tertius uirginibus. Et est semper in primo tricesimus maior centesimo: et hoc propter intencionem caritatis. Hinc est q' beatam mariam magdalenam ecclesia in letaniis anteponit uirginibus: ne illis inferior uideatur. Noueris tamen melius esse continere quam nubere: quia ipse qui sapientissimus est uirginitatem elegit: et studium seruande uirginitatis pro ipso. caritatis

uertitur plurimũ incendit. Qui
sint iocunde qui salutifere uisiones
sanctarũ uirginũ: sequentia declara
bunt. De theoderico epo luionie qui
beatam mariã magdalenã uidit et
sanctam margaretã uirginem assistere
uidit dum eas uclaret. Capl. lxxx.

Venerabilis theodericus episcop
de luionia cuius supra mentio
cum tempore quodã sanctimonia
les consecraret: sanctam mariam
magdalenam uidit assistere uni
monachorũ uidit: beatam uero mar
garetam uirginibus. Inter stantes
deambulabant. uocatas presenta
bant: coronas et uelamina compo
nebant. Erat etiã tali uisione dignus
utpote uir bonus et religiosus. De
monacho quem sancta maria magda
lena sanauit per tactum. Capl.
In uilario domo ordinis lxxxi.
uiri et dyocesis leodiensis. monachus
quidam est arnoldus nomine: uir
laudabilis. et magnũ habens ze
lum circa ordinis disciplinam. Hic
cum ex nimia abstinentia in tantũ
stomachũ suũ infrigidasset. ut uix
aliquos cibos recuperet. immo recep
ta mox reiceret: tempore quodam
ad tantũ deuenerat defectum. ut
lecto decumbens mortem minaret.
Cui beata maria magdalena nocte
apparens uisibiliter. pectore disco
operto. contra locum stomachi ma
nũ imsit ac delinuit. Qui ex sacre
manus attactu adeo confortatus
est: ut mane surgens sanus. non
abq; magna fratrũ ãmiratione
chorum intrauit. De abbatissa in
houene cui oculos sancta lintildis
recordie uiue dñe curauit. lxxxii.

Gertrudis abbatisse de houene
que satis mirabiliter per uisionem
cuiusdã sacre uirginis sicut ipsa mi
chi retulit sanata est. Hec cum pene
per dimidiũ annũ uehementi do
lore oculorũ cruciaretur: sanctã
lintildem uirginem cuius memoria
in eodem cenobio celebris est. studu
it inuocare: meritis eius sperans
adiuuari. Quodam mane i lecto
suo pene ocia iacens et uigilans:
iam dictam uirginem in uestibus candi
da coram se stare conspexit. Cuius
oculos cum tam uestis quã manu
tersisset. continuo clare uidit: et
omnis dolor illa recedente cessit.
De ymagine sce katherine ubidem.

In eiusdem sacre Capl. lxxxiii.
uirginis altari scilicet lintildis.
pro ornatu ymago gloriose uirgis
et martis katherine lignea et sculpta
decenter stare consueuit. Die quadã
matrona quedam honesta aleydis
nomine uxor wirici militis de guze
ne. coram illa cũ pedissequa sua ad
orationem stetit. Erat autem ipsa ymа
go per negligentiã ut puto sic posi
ta: ut pene multũ totaliter haberet
ad parietem. Que dum se multum
morose in oculis iam dictarũ fem
narũ uerteret: clamauit famula.
Videte dñã uidete: qualiter ymago
her regitur se. Respondit illa. Et ego
uideo. Viderũt hoc ipsũ et alie mulie
res illic stantes. Vix ãnus erpiter
est: ex quo contigit her uisio mira
culosa. No. Quia huic sacratissime

de diuersis visionibus

virginis katherine ossa oleum stillare
non cessant: certum est illam multum
esse suauem ac misericordem. Sic.
Virtutum earundem mirificum emanans
ex ossibus eius est oleum. De osse
sce katherine quod oleum stillauit

Retulit nobis dns Iexxiii.
Rhenricus abbas de sancemu.
q de osse eius dni nobis de eodem par
tulam frangeret. gutta olei erupit.
Quam ne sep terram caderet: mox re
timuit. Sed quid dicam de gutta: cui
eius sacra tumba sicut hij qui in in
stanti de syna uenerunt testantur. o
leo sit repleta. Viderunt enim caput
eius cum capillis et ossibus natare in
oleo. De quo cum a monachis loci
diuersa uasculla sacri liquoris recipe
rent: tam nobis qm ceteris religio
sis reuertentes eadem pro benedicti
one diuiserunt. Sic. Vellem nunc
aliquas de mris virginibus. scilicet. vn
decim milibus audire uisiones: q
nos ad ampliorem illarum meritarem
uenerationem. Sic. Referam tibi q
dam que habentibus carum reliqui
as terrori sint si circa illas fuerint
negligentes: consolacioni autem
si habitas uenerantur. De sacris
virginibus que de turingia colonia
in falcalestrode sunt reuecte. Lxxxv
Domus cedimus altercensis que in tu
ringia sita est. abbas quidam ante
annos paucos defunctus est: q circa
sanctarum reliquias satis extiterat
deuotus. Vnde et dns huiusmodi
et visionem ostendere dignatus est.
Stacte quadam in sompnis colonia
in ecclesiam sanctarum virginum se
transpositam uidit: ubi extra eius septa
iuxta quedam murum tria virginum
corpora sepulta intellexit. quarum
nomina sunt theumata et cleuma
ta et seuina. Sic. Mox coloniam pergens
et locum reuelatum ex cunctis idem ips
cognoscens. abbatissam adiit. visum
exposuit: et ut sibi querere liceret
quas uiderat petiuit et obtinuit.
Ostensus est ei quidam nomine ul
ricus: cui consuetudo erat earumdem
sanctarum martirum corpora effodere.
Conductus uero ab abbate. cum in lo
co denominato dms reperisset sar
cofagos. et uno aperto inter ossa sa
cra pectinem pulcherrimum uidisset
concupiuit et tulit: eumque carotece
sue immisum in sinum protenit. A quo
cum impediretur in fodiendo eum ex
traxit: super fossam illum ponens
in loco emuncti. Superueniens qdam
ex sororibus tam curialitate quam
sanctitate pectinis delectata: secrete
tulit et abiit. Corporibus uero effos
sis et in scrinio decenter compositis.
cum mane abbas cum eis proficisci
proposuisset: eadem nocte in forma
et habitu virginali illi in sompnis
apparentes dixerunt. Tecum ire non
possumus. Quibus cum respondisset.
quare dilectissime dme. subiunxit
vna. Quia pectinem meum perdidi. quem
michi mater mea dedit cum de patria
mea egrederer. Et ille. Quis habet
illum dma mea? Respondit. Quando
ulricus sepulchrum meum aperuit et
uidisset eum: carotece sue imposuit
cum qua abscondit illum in sinu suo.
Quem cum extractum sup marginem

fosse posuisset: superueniens qdã
sanctimonialis fridrunis nomine
fuerata est illum. Mane ad abbatis
sam ueniens ait. Quod est nomen
hominis. qui uirgines has effodit:
Respondit illa. Vlricus. Et adiecit.
Est hic aliqua dnã que uocatur fride
runis: Respondente ea etiam: subie
cit. Ego: ut uterq uocetur. Quod
cum factum esset: ait ulrico. Quãdo
corpora sacra effodisti: pertinẽ ibi
inuenisti: cetera que supra dicta sũt
adiungens. Respondente illo dñe uerũ
est: conuersus ad fridrunẽ dixit. Et
uos dnã tulistis illũ. Quia cõfitẽte:
subintulit. Rogo ut restituatis pec
tinẽ: quia sine illo mecũ ire rẽnuit.
Quem cũ celerius retulisset. et ab
abbate in scrinio positus fuisset: ad
monasteriũ suũ illas deuexit: ĩ quo
cum multa gloria sunt suscepte. et
in loco honesto locate. In magna ibi
fuerant ueneratione: sed hoc qm dim
isit abbas ille cui se reuelauerãt.
Tempore scilicet quod erat inter
octonẽ et philippũ reges romanorũ.
cũ diuersa bella occuparent turingi
am: timore illorũ eadem sacra corpa
cum ceteris reliquiis et ornamẽtis
deportata sunt super quãdam testu
dinẽ. locum secretũ satis. Pace terre
reddita. cum singula locis suis resti
tuerentur. scriniũ cum uirginibus
neglectum est in iam dicta testudine.
Vnde indignãtes. duabus uicibus
thecam suam terribiliter concusserũt:
ita ut ab omnib; posset audiri. Bis
etiam sacriste in somnis apparue
rũt: dicentes. q̃ reddere uellent de
loco in quo ea haberentur cõtemptui.
Que cum non proficerent neq; con
cussionib; neq; reuelationibus. in
quadã nocte sollempni infra ma
tutinas ante gradũ presbiterij stã
tes. et in habitu decentissimo omnib;
apparentes: primũ inclinauerũt ue
rsus altare. deinde more eorũ qui in
uia sunt dirigendi se uertentes: ab
bati et omnibus inclinãtes. per quod
dam ostiũ quod pene sup clausum
erat exierũt. Quas licet omnes ui
dissent: estimabant tamen singuli
se illas singulariter uidisse. Dictis
matutinis unus monachorũ ducto
secretius abbate confessus est se ante
gradũ hora et modo predicto tres spe
ciosissimas uidisse uirgines. Cui cũ
respondisset. et ego uidi: uenerunt
alij. et respõsum est eis simile. Cũq;
deprehendisset q̃ ab omnibus uise fu
issent: cepit ab omnib; questionari q̃
nam essent uel que causa foret illuõ
rum. Cui cũ diuersi diuersa res
ponderent: ait unus diuinitus in
puto inspiratus. Puto eas fuisse sa
cras illas uirgines: que de colonia
nobis allate tanto tempore supra
testudinẽ talem a nobis neglecte sũt.
Statim accedentes ad scrinũ cũ inqui
rent eo reperissent: retrim abbatem mi
serũt coloniã ut illas reduceret. Ve
niens uero coloniã cum abbatisse
et cõuentui rem p ordinẽ recitasset:
atq; easdem uirgines in locis unde
sublate fuerant. reperissent: abbati
ut sibi restituerentur supplicauit. to
tus cõuentus respondit. Beneuenem
ant nobis dilectissime domnelle nise:

beneficiant. Certe. et quo uobiscum
esse noluerunt, non eas illuc remittemus. Datumque est ei caput cuiusdam
alterius virginis: cui quo tristes re
pedaunt. Adhuc puto eandem fideru
me uincere: et ut aliqua soror est in
eadem ecclesia quam tam iocunda la
tear historia. De duabus iugulis ri
que per reuelacionem sunt inuente et
nobis donate. lxxxvi.

Sunt apud nos de eodem sacro
collegio duae sacre virgines. etiam p
reuelacionem inuente. Dna eufemia
abbatissa quae ante annos paucos
defuncta est. cum adhuc puella esset in
scolis. duae et virgines in somnis ap
paruerunt: quae sub extrema parte do
mitorii quod cellario continuum erat
se indigne iacere conquestae sunt. Illa
siquidem puella usui ut iusum reputans:
tacuit. Postea cum esset adulta. se
cundo et in loco eodem sub forma et
habitu speciosissimarum virginum an
gulorum apparuerunt. Quasi dicen
tes. Exire de loco isto non possumus:
nisi per te. Tunc memor prime visi
onis: eam quae potior videbatur in
terrogauit dicens. Quod est nomen
tuum? Respondit illa. Anathasia. Ab
illo tempore eufemia sportune conue
tui caput suggerere. quatinus cellari
um usque in finem dormitorii extenderet:
dicens sine ambiguitate duas ibi u
gines esse reperiendas. Pollicebatur
etiam quatres solidos communibus expe
sis superadderet. Acquiescunt tandem
conuentus: et sicut michi retulit ren
bodo conuersus noster cui idem opus
fuerat commissum. cui terra tota fuisse
aperta in presencia predicte sanctimo
nialis: sub fundamento muri sacra
illa duo corpora sunt reperta. Quae
illa prius quam abbatissa fieret nobis
transmisit: et celebrata est de eis eo
dem die missa sollempniter in conuentu.
No. Non putabam hactenus tam
efficaces esse visiones nocturnas. No.
Sepe per arderuna luminaria corpa
eorum ostenduntur: nec tamen eadem
luminaria ut aiunt quis videre po
test nisi corpore sit virgo. Multa de
huiusmodi visionibus conradus
prior loci sancte marie dicere con
sueuit: que causa breuitatis omitto.
No. Placet ne sacris illis virginibus
quae earum corpa per diuersas provin
cias diuiduntur. No. Ad hoc enim se
ostendere dignantur: ut in multis
locis earum memoria habeatur.

De uiatore qui earum reliquias mira
culose obtinuit. lxxxvii.

Homo quidam religiosus de
ordine uiatorum. cum apud quan
dam matronam tuyciensem hospita
retur: conquestus est illi quod dere annis
laborasset pro reliquiis sanctarum
vndecim milium virginum. nec aliquid
tamen ex eis posset obtinere. Cuius
ad hoc eum auxilium implorasset. Illa
hominis compassa ecclesiam earum
adiit: sororibus pro eo preces porri
gere uolens. Cumque ad tumbam v
nius virginis oraret: genu lapidi
superposito qui marmoreus erat appo
nens. temptauit. quod tamen fieri
posse non speraunt. Mira pietas sa
cratarum martirum. Mor ut imbecillis
femina lapidem pressit modicum ille

cessit: adeo ut ea que nutus erat uideret
Que dum nullū adesse conspiceret;
manu iniecta quantū uoluit de ossibus
tulit dans utatori. Statimq; lapide
qui uix a sex uiris absq; instrumētis
moueri poterat, eadem qua prius fa
cilitate reuoluto; gratias agens scis
uirginibus leta rediit ad sua. Sororum
animae licet semper multū contēplen
tur diuinū. habent tamen respectū
ad corpora sua, et cum uiderint nos
deuotos circa illa multū in hoc delec
tantur. De conuiso quē una sororū uir
ginū in somnis osculabatur. lxxxvm.

Conuersus quidam de ordine
nostro; cum ex eadem sonetate quā
uirginū capita ad monasteriū suū
deferret; ex deuotione ea cum uino
lauit; lota deosculans. Eadem nocte
puella ualde speciosa in somnis ei
dem apparuit conuerso; eumq; com
plexans ait. Heri quando caput me
um lauisti tam amicabiliter me
deosculatus es; ego tibi modo uicem
rependam. Ille professionē suam cō
siderans, ut osculū puelle uitaret ca
put retraxit; sic q; ex eodem motu
cuigilauit. Qui statim intellexit
uisionem. No Cum in stratis et ar
tis ciuitatis colonie btārū uirginū
multū uirginū passim ossa reperiū
tur: uidetur mihi uix posse fieri qu
sepe alienā ossa ea admiscentur.
No Retulit mihi monachus quidā
de uetere monte in quo amplius qm
mille dicūtur esse corpora earūdem
q; multas falsas inter se patiantur
reliquias. De osse equino quod de ca
reliquiis miraculose proiectum est.

Tempore quodam. lxxxvi.
cū plurima illuc allata fuisset
corpora; monachi lauerūt illa. Cūq;
eadem posuissent super sedes capli.
pannis mundis substratis et siccarē
tur; fetor intolerabilis quasi ex eis
exalans omnū nares infecit. Timens
diis gozwinus abbas fetorē eundē
ex aliquo diaboli ludibrio fuisse ge
atum. ut per eum deuotionē fratrū
erga reliquias martirū extinguere;
assumptis seni sacerdotibus. uestes
sacras induit; cum quibus ante ostiū
capli stans sic ait. Adiuro te immūde
spiritus per eum qui uenturus est
iudicare uiuos et mortuos et seculum
per ignē: ut si aliquid tui operis est
in hoc fetore manifestetur et ānichi
letur; des q; honorem deo et sanctis
eius. Illico res. Vix uerba complere
rat; ecce os grande equinū cunctis
uidentibus de medio reliquiarum
exiliens, extra capli quasi turbine
impulsum proiectū est. Cū quo et omis
fetor extractus est. Tunc omnes grās
deo egerūt; qui et diabolū in suo ope
confudit, et sanctos suos glorificauit
quia odor tunc suauissimus adueniens
Per te de uirginibus audisse sufficiat
Referam tibi adhuc unā uisionem
mirificam, a uirgine uisam; que
supradictis ordinibus equaliter con
uenit: et uirginū uisiones conclu
dat. De puella que ad ymnū. Te deū.
chorū psallentiū in celū transferri

Narrauit mihi uidit. re.
nuper sacerdos quidam de
carnia. in quodam monasterio
cuius nomen mihi exprimere non

potuit. puellam fuisse parvulam:
que tantũ festiuis noctib; uigiliis
sollempnib; interesse p mitebatur:
et eadem nondũ expletis ire domi
um compellebatur. In quadam fes
tiuitate cum magistra in terrac ur
puto nocturno uirginẽ sequulis ad
eundũ impelleret, et illa renitere
nec proficeret: tristis quidem exiuit
sed uacua chorum remanens residua
uoluit peraudire. Cumq; inceptus
fuisset ymnus. te deum laudamus
celos uidit aperiri: et in ipsos chor
um cantantib; subleuari. Quãdo
uentũ est ad locum illũ. tibi omẽs
angeli. + cetã. uidit uniuersos ordi
nes angelorũ et singulorũ ordinũ
angelos singulos demissis capitib;
flexisq; genib; manib; extensis de
um adorare: simul omnib; procla
mantibus. sanctus. sanctus. sanctus
dns deus sabaoth: qui trinitatem
personarũ in unitate essentie con
fitebantur. Simile fecerũt apostolo
li ad illum locum. te gloriosus aplõ
rum chorus. Et cum chorus inci
pisset. te prophetarũ laudabilis
numerus: omnes patriarche et
prophete predicto modo adorabãt.
Venerũt et martires in suis distinc
tionib;: et in proximo uersiculo te
martyrũ candidatus laudat exer
citus. in laudem erũpentes in aeth
ra procedebant. Idem de confesso
ribus uidit. atq; uirginib;. Cũq;
extremus ymni uersiculus id est
in te dne speraui. decantaretur: cho
rus ad terram descendit: et celum
se clausit. Puella omnia hec uidens
et suspirans: se tanto bono defrau
datam oculis proprijs conquesta
est. Cumq; uberrime fleret et mane
sororibus causam scisitantib; uisũ
dicere nollet. magistra eam aggres
sa est. Cui respondit. Deus uobis
ignoscat q' tantã mihi gratiã hac
nocte subtraxistis: et rectauit ei ui
sionem. Cui illa. Noli flere bona fi
lia: nũquã de cetero te exire cõpellã.
No. Mirifica sunt que recitas. No.
Vis nũc audire octauo loco ex hys
aliqua que uisu auditu et gustu p
cepta sunt, nec tamen productis ordi
nibus propter distantiam inseri po
tuerũt. No. Volo ac desidero. No.
Sicut in capite huius distinctionis
premissum est scalam cerei. per quã
humane uisioni sancti condescende
rent; cuius duo latera duo diuersa gra
uisionũ. corporale et spirituale. Octo
etiam inserui scandalia. supremũ
attribuens ipso: reliquos ser. ser or
dinibus sanctorũ: de quibus suffici
enter dictum est. In octauo autẽ gra
du diuersarum rerũ uisiones locabo:
primo tamen eam que uisa est de
loco nro. De hys que hermãnus ab
bas uidit de loco nostro. xci.
Olim antequã in conuentus noster
de hẽnemode emissus fuisset.
dns hermãnus nũc abbas loci sce
marie tunc simplex monachus in
hẽnemode. nocte quadam p uisũ
ante gradũ presbiterij sibi stare re
debatur: et datus est ei in manus cru
ciferus ut fieri solet in emissione ali
cuius conuentus. Stabant et circa
eum uiri candidati. Vidit etiam ĩ

chorō fluuiū limpidissimū: qui per utrūq; chorū fluebat et in eo nauim.
Quam conscendens cum tam rapidissimus esset cursus eius ut nauis muriam columpnarū impegisset. nisi per themonem eius industria fuisset auersa: non stetit donec uenisset ad locum quēdam infirmitate nostra proximū. Venerūt et cum eo supradicti uiri candidati. Tunc ossa arida hominum cum capitibus ex omni parte mirabili quadā uirtute a deforis ultra muru cadebant. Erant enim ut ezechielis uisionis recordo multa ualde. Stante conuentu inter monte stromberghi et iam dictum locum saluatoris qui inter eos stare iussus est unū ex monachis dure satis retraxit alium modestius amouēs secorsum stare iussit. Ecce tales fuit uisio. No. Quae est illius interpretatio? Mo. Deus illi preostendit quae futura erant de loco isto: tunc quidem obscura: modo plana ualde. Dis philippus colomensis archiepiscopus ordinem iugere in hemenrode. et de illo limpidissimo fluuio ariditatem siue dyocesis irrigare desiderans. de eadem domo conuentum sibi dari petuit et obtinuit. Electi sunt ex monachis duodecim. et predictus hermannus in abbatem eis ordinatus est. Qui ante gradū presbiterij ut longe ante preuiderat aucten suscipiens. cum eis per nauigium uenit in montem stromberghi. In quibus annis conuocati descenderūt in uallem quae nūc dicitur uallis sancti petri: illic muro de quo supradictum est se claudentes. Ossa illa arida designant homines seculares spiritualis gratiae immunes: qui in ualle conuersi sunt ad uitam religiosam. Fluuius qui per oratorium cum impetu fluebat. significat domus eiusdem religionem. Quae clara est per puritatem traditionū. et impetuosa per feruorem obseruationū. Et nauim a columpna auertit: sine causa non fuit. Nam cū conuentus super pfatum uenisset montem. et multa ei necessaria deessent. quidam rerum secularium edificationū et aliorum multorum que diuisserant. et murmurantes redire uellent: dis hermannus abbas cū semel ac secundo de perseuerantia eos monuisset nec profecisset. quasi per themonem nauem a columpna submouens ait. Cessate stare: nullus uestrū reuertetur. Ego autē themonem abiecī. Is autem quem dure retraxit xpc. cum alijs quidem fuerat sanctus et nominatus: sed subsequentis importuna petitione submotus. Ipse est iohannes sacerdos: quē dis modeste extrahens. secorsum stare fecit. Cum conuentu emissus cum conuentu non stetit: quia per luxuriam extortam remissus est. Hec est uisionis interpretatio: secundum quod ab ipso dicta abbate hermanno. No. Nichil hic ut uideo actum est nisi dum Mo. Nauigantibus eis in remo stant adhuc omnes qui ex eis uiuunt testes sunt: uiderūt supra se in celo circulū lucidū. et septem in eo soles. No. Quid per circulū? uel quid per septem soles uidetur tibi intelligendū? Mo. Per circulū eundem intelligo

ceritatem spiritus sancti: per septem soles. septem eius dona. quibus bono exemplo eiusdem congregationis prouincia erat illuminanda.

De rudolfo q̃ illoris manibus nimuit tã quadã gere aspersionis. xxiii.

Quidam conuersus qui cum eodem conuentu missus est. rudolphus nomine. uir bonus ac religiosus: cum die quadam de priuata uenienis illoris manibus oratorii mini intraret. et ex ordine se aspergere teneretur: intra suas cogitationes dicere cepit. Aqua hec sancta est et benedicta: nec decet ut manibus immundis te illa aspergas. Cui mox in aere uox clare respondit. Quod ego mundauit tu non potes polluere. Et cognouit ibi magis deo displicere immundicias cordis quam corporis. In anime puritate deus delectatur. De monacho q̃ animam suam uidit in specie infantis. xxiiii.

Monacho cuidam deus ostendere uolens anime sue puritatem. in excessum mentis illam adduxit. In quo excessu puerum pulcherrimum intra sua uiscera contemplatus est. Ad se autem reuersus. intellexit eum fuisse animam suam: dei munere ab omni labe criminum mundatam. Puer enim a pueritia dictus est. Ioh. Puto q̃ non sit tutum si homo nimis consolationes suas manifestet. Mo Per multos labores et temptationes et hoc secrete diuine consolationes adipiscitur: et facilime manifestate subtrahuntur. Verumque uerum esse singulis tibi ostendam exemplis.

De cãnonicis q̃ propter defectum vni⁹ pitantiae mirifice cõsolata est. xxv.

Quum nuper hoc anno scilicet in quadam domo sanctimonialium ordinis nri. a cellerariis per totum conuentum pitantia id est oua frixa diuiderentur: nescio quo casu una ex eis neglecta est. Non tamen arbitror actum casu. sed diuino nutu: ut dei gloria manifestaretur in illa. Dum enim sine autem defectum illum sustinens. imo neglectam se gratulans: cum deo gracias referret. summus ille abbas mirabilem ei pitantiam misit. cuius inenarrabili dulcedine sic repletum est os eius. fauces uiscera et uenter: ut nunquam aliquid tale in uita sua sentiret. Dulcedo hec corporalis erat. Porro in mente et in anima dulcedine spirituali deus tã copiose uisitauit eam: ut diceret abbati nro q̃ omnibus diebus uite sue pitantiis omnibus carere uellet. dummodo in consimili dulcedine et hoc una tantum uice sibi liceret delitiari. Pro qua idem abbas noster. ad eius petitionem pro gratiarum actione. ymnum. te deum laudamus. singulis nobis misit. Nou Si deus sic excellenter tantillum remunerat in presenti uita: non ambigo quin magnas tribulationes mirifice remuneret in futura. Mo. Ex facile huiusmodi consolationes in pnti pdant: ecce exemplum. De conuerso qui dicendo pdidit gratiam dei concessam. xxvi.

Conuersus quidam in hemenrode cum in oraciis suis melliflua am accepisset diuinitus dulcedinem. et ob hoc sepe labores suos negligit:

magister suus crebro cum arguit dicēs
frater, certis temporibus est orandū: et
certis temporibus laborandū. Ille sicut
homo simplex ut increpantē placaret
respondit. O magister si scirētis cau
sam non mihi imputaretis. Rogo
ut detis mihi osculum. Putabat e
nī q̄ ī pressione labiorū eandē sentī
re posset dulcedinē. Cui mox ut osculum
dedit ille, gratiam irrecuperabi
liter perdidit iste. Simile pene habes
supra capl̄o. quadragesimo secundo
de conuerso qui angelū sepe uidit, et
dicendo gratiam perdidit. Causas uō
subtractionis gratiae in presenti, plu
res esse alibi tibi assignaui. Quidā
tamen licet alias sibi diuinitus este sa
crebro referantur: non ab hoc gratiā
perdīt sicut supradictū est de hērico
conuerso de hēmenrode. De uiatore
prophetia spē q̄ appuit hērico ouerso.

Henricus idem cum . xcvi.
grangie que hart uocatur pre
esset, et die quadam in maio segetes
curtis orationes suas ruminando
salutarius circuiret: hoīem quēdā
sub arbore pro saluet que illic ī agro
singulariter sita est, contra se stare cō
spexit. Erat enī decentus stature: ca
pillus canus, barba prolixa, tunicā
habens talarem et clausam: scapu
lare uero latum ultra genua longū:
erat q̄ vultus eius angelicus. Quem
cū propius accedens salutasset dicens
benedicite frater; respondit ille. dīs. Et
adiuīt. Quomō placet tibi ordo tuus
frater? Conuerso respondente bene: me
rum adiecit. Bene tibi placere debet:
quia nulla uita tante perfectionis est
in ecclesia dei. Cui aspectus cū multā
conuerso maiorem reuerentiā: uolēs
conuersus aliquam ei dare occasionē
petendi aliquid, ait. Cur sic nudis in
cedens pedibus? Respondente illo, talis
est consuetudo nr̄a: subiunxit. Peto ut
mihi liceat uobis dare calceos: et no
biscum hodie prandeatis. Et recusa
uit utrumq̄ dicens. Modicus cibus
mihi sufficit et socijs meis. Cumq̄
aliqua secretius simul tractassent:
is qui uiator uidebatur conuerso ali
quem diem ad eundem locū prefixit.
A quo modicū discedens in plano lom
mus q̄m comparuit. Quo uiso hēricus
expauit; festinansq̄ ad claustrum
priori suo hermānō nūc abbati in
loco sce marie quē dicta sunt uel ges
ta per ordinē recitauit. Cui ille. Cau
tus esto frater, quia non omne uerū
est quod uerū apparet. Mox ut eū
uideris ex remoto signabis te: et cū
propinquauerit et iterū eo uidente
signabis te. diuesq̄ benedicite. Od
cum fecisset: subiunxit ille dicens. Iu
te facis signando te: quia non omne
uerum est quod uerum apparet.
Neq̄ hoc q̄m habes a te: sed prior tu
us te docuit. Ego inquit illū diligo.
eo q̄ religiosus sit et amator disciplī
ne: et quia cotidie orat pro omni
ecclesia et ordine. Quod et uerū est.
Mentionē etiam habuit dōm custo
dis abbatis claustri. et dōm henrici ab
batis uri: in illo aliqua corripiens: et
in isto plura commendans. Et reuauit
et omnia more helyzei que in claustro cū
priore suo sunt alius fuerat locutus.
Postea cum idem conuersus die q̄dā

dicto completorio aliquid obtinere
uteretur a deo. uenis et lacrimis
et non profecisset: ille cum clausis
ostiis firmato diligenter oratorij.
ad eum mutauit incepans eum et
dicens. Stolide. "putas q̃ tu possis
aliquid extorquere a deo." Si nõ esset
ibi modo particũ propter priorẽ
tuũ: forte amentiam incurrisses.
Nocte quadam cum idem henricus
defuncto aliquo in ecclesiam deport
ato sedisset ante altare infirmorũ;
uator de quo dicere non possũ utrũ
angelus an homo ei apparens. sig
nauit ubi prior esset. Cui cum ille
resignasset. in infirmitorio est: sig
no respondit. Ego noui hoc bene est
ibi. Inclinansq̃ coram altari: recedẽs
et ante illa tria altaria que sunt in
abside similia faciens: chorũ mona
chorũ intrauit et non comparuit.
Sepe illum testabatur se uidisse in
choro circumeuntem in multa clarita
te. Cui cum ex pre prioris cõuersus
tunicam obtulisset et cingulum: tu
nicam recusauit cingulo suscepto.
Ego inquit cum dabo bono cuidã
monacho eberbacensi: et magis ei
proderit q̃m si ego uterer illo. Ecem
sit ei et cingulum laneũ: pretio q̃
demuli sumũ: sed uirtute p̃tiosũ
Per quem et sanitates facte sunt: et
plurimũ ualet contra stimulum
carnis. Quem cum etiam rogaret
ut se priori ostendere dignaretur:
respondit. Dñs noster nos frequẽ
ter mittit in hierusalem et alia eq̃
remota loca: et si uideret me prior
posset per eius interrogationes le
gatos mea impedire. Et adiecit. Dic
priori ut sollicitus sit circa cantan
dos fratres. ne dormiant dũ pro de
functis cantant. "quia sicut milites
congregantur ad torniamentum:
ita animie confluunt ad officia defũc
torũ. No. Puto q̃ mortui unus in
hoc officio sollicitus. dum indigent.
uicem caritatis rependant. Non
Hoc tibi uno ostendam exemplo.
de cuihardo canonico de aldensele cui vi
ri candidati hõs canonicas deferebant
Est quidã cum. Capl'. xxvii.
canonicus in aldensele cuerar
dus nomine. homo grandeuus et ar
ca officia diuina ualde sollicitus, sũ
quam aliquam horam in choro neg
ligit diũmodo incedere possit: sicut
testis est alaudus noster nouicius.
q̃nq̃ illius concanonicus. Quodã
tempore dum defectum nature pati
retur ita ut incedere non ualens lec
to decumberet. nec tamen aliquid
doloris sentiret: cũ horas suas dicẽ
non posset. quosdam uiros candi
dos in superpelliis et consuta cleri
corum certis horis adesse uidit: qui
et omnes decantabant. Quibz dictis:
dicebant ad iuicem. Modo cecamus.
et sinamus eum quiescere. Quos cũ
frequẽter contemplaretur: et filiam
sororis que ei ministrabat non pos
se illos uidere deprehendisset: intel
lexit quia animie concanonicorũ ei
essent. quibus ipse beneficia impẽ
derat. Quia ad sacramẽta corporis
et sanguinis xpi festino. diuersis
hic uisionibus finẽ impono.
Incipit prologus in ix. distinctionũ